

ภาคผนวก

- กรณีศึกษาเกี่ยวกับ “พลังแห่งจริยธรรม”
- ตัวอย่างบทบาทขององค์กรเอกชน ที่มีต่อการควบคุมและส่งเสริมนักธุรกิจให้มีจริยธรรม
- ข้อมูลการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของบริษัทแอ็ดวานซ์อะโกรจำกัด (มหาชน)
- เขตการค้าเสรีอาเซียน
- คู่มือการตลาดไปแลนด์

กรณีศึกษาเกี่ยวกับ “พลังแห่งจริยธรรม

1. ความขัดแย้งทางจริยธรรม

เป็นความขัดแย้งในใจของผู้จัดการฝ่ายขาย ที่ผลิตเทคโนโลยีแข่งขันในตลาดอุตสาหกรรม เมื่อเจอยอดขายที่ตกต่ำ และได้รับความกดดันจากเจ้านาย เพื่อให้ยอดขายเพิ่มอย่างรวดเร็ว จะต้องค้นหาตัวแทนจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพเยี่ยมเข้ามาเสริมทีมงาน และได้พบกับผู้ที่มีสัมภาษณ์คนหนึ่ง ที่มีประวัติการขายยอดเยี่ยม และเพิ่งลาออกจากตำแหน่งระดับสูง ในบริษัทคู่แข่ง พร้อมกับมีแผนดิษฐ์บรรจุข้อมูลลับของคู่แข่ง เช่น มีรายชื่อลูกค้า ข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการประมูลงาน สัญญาชิ้นสำคัญๆ ที่กำลังจะชิงตัวกัน

ทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างความคิดของผู้จัดการว่าควรจะรับพนักงานคนนี้ได้ หรือจะปฏิเสธ ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการอาวุโสคนหนึ่ง สนับสนุนให้จ้างไว้ด้วยเหตุผลว่า “ก่อนที่จะมีใครจะมารับเขาไว้ เพราะความสามารถในการแข่งขันอยู่ใกล้มือ” ในขณะที่ผู้ช่วยสาวเสนอแนะปฏิเสธ ด้วยเหตุผลที่ว่า ถ้าคุณรับเขาไว้ ยิ่งเท่ากับสนับสนุนพฤติกรรมอย่างนั้นด้วย และใครจะบอกได้ว่าเขาจะไม่ขโมยเอาข้อมูลของเราไปขายให้คู่แข่งชั้นที่เหนือกว่าเรา

2. ความต้องการแนะนำ

เขาจึงต้องติดต่อเพื่อนเก่า ซึ่งปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดูแลโครงการด้านจริยธรรมของบริษัทใหญ่แห่งหนึ่ง เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับความขัดแย้งในความคิด

3. การตรวจสอบจริยธรรม

เพื่อนเขาได้ให้คำแนะนำทางออกว่า ให้ตรวจสอบจริยธรรม เพราะการตรวจสอบจริยธรรม จะช่วยให้คนๆ นั้น ค้นหาทางออกจากความยุ่งยากทางความคิดได้ โดยมีคำถาม 3 ข้อ เพื่อขจัดความคลุมเครือเรื่องความผิด-ถูก ให้ออกจากสถานการณ์ล่อแหลมทางจรรยาบรรณได้ (การที่คนเราทำอะไรลงไปอย่างขาดจรรยาบรรณ ทั้งๆ ที่รู้ว่ามันผิดศีลธรรม ผิดจรรยาบรรณ โดยมักจะอ้างว่าความผิด-ถูก มันหลวมล้ากัน เขาจะใช้ความลับของเส้นแบ่งเขตผิด-ถูก เป็นข้ออ้าง)

4. ถูกกฎหมายหรือไม่

คำถามแรกถูกกฎหมายหรือไม่ ก็ตอบได้ทันทีว่า ตัวแทนจำหน่ายคนนี้ที่ขโมยข้อมูลของนายจ้างมา ทำให้ไม่ถูกกฎหมาย และนอกจากนี้ความถูกต้อง จะต้องนำนโยบายบริษัทร่วมพิจารณาด้วย เช่นกฎจรรยาบรรณ และนโยบายมาตรการปฏิบัติงาน เช่น นโยบายบริษัทระบุว่า พนักงานทุกคนต้องมีความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบผลของการกระทำของตน

มาตรฐานสูงสุดของความซื่อสัตย์ ซื่อตรง และเที่ยงธรรม ทุกคนจะต้องยึดมั่นไว้ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสัมพันธ์กับลูกค้า คู่แข่ง ฝ่ายจัดหา ฝ่ายสนับสนุน (Supplier) สาธารณชน หรือแม้แต่ตัวพนักงานเอง สรุปโดยรวม บริษัทคาดหวังให้พนักงานทุกคน ไม่กระทำการใดๆ ขณะที่อยู่ที่บริษัท หรือติดต่อธุรกิจของบริษัท ส่อเค้าในทางไม่ถูกต้อง ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม และคุกคามทำร้าย หรือทำให้ลูกค้าของบริษัทต้องอับอาย การกำหนดนโยบาย ก็เป็นผลมาจากการค้นพบพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมทั่วทั้งบริษัทมาก่อน

5. ใครได้ใครเสีย

การตัดสินใจว่า ยุติธรรมไหม มันเอนเอียงไปทางข้างใดข้างหนึ่ง อันจะเป็นประโยชน์ในระยะสั้น หรือระยะยาวต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือไม่ เช่นการตกลงจ้างตัวแทนขายคนนั้น และได้ข้อมูลลงในของเขา ก็เกิดผู้ชนะและผู้เดียว ผู้แพ้คือบริษัทคู่แข่ง

การจะพยายามเอาดีกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง คู่แข่งคนอื่นๆ จะล้ำหน้า หรือแยกกว่าทั้งคู่ จะทำให้แฉดวงอุตสาหกรรมต้องเสียชื่อไปด้วย ก็จะต้องตระหนักว่า ไม่เพียงแต่ภักดีต่อบริษัทของเรา แต่ควรซื่อสัตย์ต่อวงการของเราด้วย ไม่มีทางที่เราจะเป็นสุขได้ ถ้าเราเป็นหมายเลขหนึ่งในวงการที่มีแต่เรื่องยุ่งๆ หากลูกค้าเริ่มไม่เชื่อถือคนในบริษัท ทุกคนที่อยู่ในธุรกิจเดียวกัน ย่อมจะได้รับผลกระทบไปด้วย

6. คุณจะรู้สึกอย่างไรกับตัวเอง

เป็นคำถามที่มุ่งเน้นอารมณ์ความรู้สึก และมาตรฐานทางศีลธรรม การกระทำที่ไม่ถูกทำนองคลองธรรม จะกัดกร่อนความนับถือตัวเอง

- ทำให้ตัวเองภาคภูมิใจไหม
- คุณจะรู้สึกดีหรือเปล่า ถ้าเรื่องเกิดปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์
- คุณจะรู้สึกอย่างไร ถ้าครอบครัวคุณรู้เรื่องนี้เข้า

สรุป คำถามเพื่อตรวจสอบจริยธรรม

- 1) ถูกกฎหมายหรือไม่ สิ่งนั้นจะขัดกับกฎหมาย หรือนโยบายของบริษัทหรือไม่
- 2) สมควรกระทำไหม
  - มองในระยะสั้นและระยะยาวแล้ว ยุติธรรมกับทุกฝ่ายหรือไม่
  - ส่งเสริมความสัมพันธ์ด้วยกันหรือเปล่า
- 3) แล้วคุณจะรู้สึกอย่างไร
  - ทำให้ตนเองภาคภูมิใจไหม

- คุณจะรู้สึกดีหรือไม่ ถ้าเรื่องเกิดปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์
- คุณจะรู้สึกอย่างไร ถ้าครอบครัวคุณรู้เรื่องนี้เข้า

7. ความสำคัญของการสร้างตัวอย่าง

คนที่รับผิดชอบฝึกฝนอบรมจริยธรรม จะพบว่าการใช้คำถามตรวจสอบจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ช่วยนำทางไปสู่แบบแผน การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งจะกลายเป็นนิสัยได้ และยังเป็นแบบอย่างผู้นำที่ดี จะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อคนรอบข้าง เช่นลูกหลานที่เป็นคนคดโกง ก็เพราะเขาไม่เคยมีใครเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับเขา

8. กำหนดจุดยืน

โดยการเลิกคิดที่จะจ้างเพื่อนร่วมงานที่ไว้วางใจไม่ได้ ตามที่ผู้ช่วยสาวได้เตือนไว้ว่า “ถ้าจ้างนักขายคนนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูล การตัดสินใจนี้ ในที่สุดจะกลับมาหลอกคุณและบริษัท”

9. ความขัดแย้งระหว่างความถูกต้อง และความจริง

การขาดแรงสนับสนุนพฤติกรรมที่มีจริยธรรมในบริษัทกับคำถาม เพื่อตรวจสอบจริยธรรม ปมปัญหาที่ใหญ่ที่สุดของธุรกิจ จะทำอย่างไรจึงจะมีผลงานระดับน่าพอใจ และแข่งขันกับคนอื่นได้ ขณะเดียวกันเรายังประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมได้ด้วย คำถามเพื่อการตรวจสอบจริยธรรม ช่วยการตัดสินใจออกมาได้ แต่ไม่ได้ให้แนวทางว่า จะเดินไปสู่หนทางที่ถูกต้องนั้นได้อย่างไร

10. พบที่ปรึกษา

คนเรามีเสรีภาพที่จะเลือกดำเนินชีวิตแบบมีจริยธรรม หรือแบบอื่นก็ได้ และเมื่อเรามีเสรีภาพที่จะเลือก และรู้จักใช้มันอย่างซื่อตรง และอ่อนน้อมต่อมตน ในที่สุดจะทำให้เราเป็นคนเข้มแข็ง

11. แปลงปัญหาให้เป็นโอกาส

ถ้าเราพบแต่ทางเลือกลงๆ จะไม่สามารถสร้างลักษณะบางอย่างขึ้นมาได้ “เจตจำนงเสรีชักนำเราสู่สถานการณ์ต่างๆ เราต้องผจญกับมัน แล้วจะได้เรียนรู้ ขยายมุมมองเราออกไป”

ตัวอย่างบทบาทขององค์กรเอกชน ที่มีต่อการควบคุมและส่งเสริมธุรกิจให้มีจริยธรรม

ตัวอย่างของบริษัทเครือซิเมนต์ไทย²²

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เป็นบริษัทของคนไทยซึ่งดำเนินงานมาเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นเวลามากกว่า 80 กว่าปี ได้ขยายกิจการของบริษัทเอง และตั้งหรือร่วมกิจการกับบริษัทอื่นอีกหลายบริษัท รวมเรียกว่า “เครือซิเมนต์ไทย” อันเป็นชื่อที่รู้จักกันดีทั่วไป

เครือซิเมนต์ไทยมีอุดมการณ์สักระการในการดำเนินธุรกิจ คือ

ตั้งมั่นในความเป็นธรรม

มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ

เชื่อมั่นในคุณค่าของคน

ถ่อมมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม

เครือซิเมนต์ไทยให้ความสำคัญแก่ทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเครือฯ นับตั้งแต่ผู้ถือหุ้น พนักงาน จนถึงผู้ซื้อสินค้าและบริการของเครือฯ และผู้ขายสินค้าและบริการให้แก่เครือฯ เมื่อเครือฯ ประกอบธุรกิจใดก็พยายามทำให้ธุรกิจนั้นมีความเป็นผู้นำ ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพและราคาที่ยุติธรรม เพื่อดำรงความเป็นเลิศในธุรกิจ เครือฯ ส่งเสริมให้พนักงานที่มีความรู้ความสามารถเพื่อความมีคุณค่าของคน และมิได้มุ่งหากำไรเพียงอย่างเดียว แต่สำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย

เพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์ภายในกรอบแห่งวัตถุประสงค์ของเครือฯ เครือฯ ถือเอาคุณธรรม และความสุจริตเป็นหลักสำคัญในการดำเนินธุรกิจ เครือฯ ไม่ประกอบกิจการใดๆ อันเป็นการต้องห้ามโดยกฎหมาย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เครือฯ วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ไม่กระทำการอันเป็นการฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จึงกำหนดข้อพึงประพฤติปฏิบัติไว้ให้พนักงานยึดถือเป็นหลักและเป็นคุณธรรมประจำใจในการทำงานให้เครือฯ ดังต่อไปนี้

การรักษาทรัพย์สินของเครือฯ

ทรัพย์สินของเครือฯ หมายถึงสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ทั้งปวงของเครือฯ รวมถึงเทคโนโลยี ความรู้ทางวิชาการ ข้อมูล เอกสารสิทธิ์ สิทธิ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์ และความลับของเครือฯ

พนักงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่จะใช้ทรัพย์สินของเครือข่าย ให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และดูแลมิให้เสื่อมสูญหาย อีกทั้งไม่ใช้ทรัพย์สินของเครือข่าย โดยไม่เกิดแก่เครือข่าย และไม่ให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

พนักงานย่อมไม่เปิดเผยความลับ หรือข้อความอันเป็นเรื่องปกปิดที่เครือข่าย ยังไม่ต้องการเปิดเผย

ข้อพึงประพฤติปฏิบัติในเรื่องส่วนตัวที่อาจกระทบกระเทือนถึงเครือข่าย

พนักงานย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการประพฤติปฏิบัติในเรื่องที่เป็นการส่วนตัว แต่โดยที่บางเรื่องอาจกระทบกระเทือนถึงเครือข่าย ได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะระดับตำแหน่งหน้าที่ของพนักงาน รวมกับลักษณะของการกระทำนั้นๆ ด้วย ดังนั้น พนักงานพึงหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ อันอาจกระทบกระเทือนถึงชื่อเสียงของเครือข่าย หรืออาจเป็นปัญหาแก่เครือข่าย ได้ ตัวอย่างเช่น

การใช้สิทธิทางการเมือง

พนักงานย่อมมีเสรีภาพในการใช้สิทธิทางการเมือง เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่พนักงานบางระดับ ถ้าไปรับหน้าที่ช่วยพรรคการเมือง รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หรือเป็นกรรมการพรรคการเมือง หรือเป็นตัวแทนพรรคการเมืองในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ แล้วอาจทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่า เครือข่าย มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ ผักใฝ่ในพรรคการเมืองนั้นได้ พนักงานควรหลีกเลี่ยงการกระทำดังกล่าว

การวางตัวในสังคม

พนักงานพึงรักษาเกียรติของตนให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

การใช้ข้อมูลของเครือข่าย ทำประโยชน์

พนักงานย่อมไม่หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น โดยอาศัยข้อมูลของเครือข่าย หรือโดยที่ผู้อื่นอาจเข้าใจว่าอาศัยข้อมูลของเครือข่าย เช่น การซื้อหุ้นของบริษัทเครือข่ายซิเมนต์ไทยในขณะที่จะประกาศผลการดำเนินงาน หรือจ่ายเงินปันผล หรือจะมีโครงการหรือการดำเนินการใดๆ ที่อาจมีผลให้ราคาหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลง หรือการซื้อที่ดินหรือลงทุนในธุรกิจใกล้เคียงบริเวณที่เครือข่าย จะก่อสร้างหรือขยายโรงงาน สำนักงาน หรือสถานประกอบการอื่นๆ ของเครือข่าย อันเป็นไปในทางที่สื่อว่าจะหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อผลประโยชน์ของเครือฯ ซึ่งพนักงานพึงหลีกเลี่ยง

พนักงานไม่พึงกระทำการใดๆ อันเป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของเครือฯ ได้แก่ การมีกิจกรรม หรือกระทำการใดๆ อันอาจทำให้เครือฯ เสียผลประโยชน์ หรือได้ประโยชน์น้อยกว่าที่ควร หรือเป็นการแบ่งผลประโยชน์จากเครือฯ

การแข่งขันกับเครือฯ

เพื่อไม่ให้เป็นการแข่งขันกับเครือฯ พนักงานไม่พึงประกอบการดำเนินการหรือลงทุนใดๆ อันเป็นการแข่งขัน หรืออาจเป็นการแข่งขันกับกิจการของเครือฯ

การถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจการของกลุ่ม

พนักงานอาจถือหุ้นหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนของบริษัท หรือธุรกิจที่ดำเนินกิจการแข่งขันกับเครือฯ ได้ แต่มีข้อพึงพิจารณา ดังต่อไปนี้

การที่พนักงานมีหุ้นส่วนของคู่แข่ง จะทำให้พนักงานกระทำการ หรือละเว้นการกระทำที่ควรตามหน้าที่ที่มีอยู่กับเครือฯ เพราะหวังว่าจะเสียผลประโยชน์ของตนเองที่มีอยู่ในกิจการของกลุ่มหรือไม่ ถ้าพนักงานต้องหวังประโยชน์ของตนเองที่มีอยู่กับคู่แข่ง จนไม่ปฏิบัติงานให้เครือฯ ตามที่ควรแล้ว ก็นับว่าการนั้นเป็นเรื่องไม่สมควร

หุ้นของกลุ่มที่พนักงานมีอยู่นั้นมีมูลค่าเท่าใด และมีความสำคัญต่อพนักงานเพียงใด เมื่อเทียบกับเงินเดือน รายได้ ทรัพย์สินและความจำเป็นทางการเงินของพนักงาน หากมีมูลค่ามาก จนอาจทำให้เข้าใจว่าจะเป็นการกระทบ กระเทือนต่องานของพนักงานที่จะปฏิบัติให้เครือฯ แล้ว การมีหุ้นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นเรื่องไม่สมควร

การลงทุนหรือมีหุ้นอยู่ก่อนแล้วหรือได้มาโดยทางมรดกหรือการให้

ในกรณีที่พนักงานได้ลงทุน หรือมีกิจการที่เป็นการแข่งขัน หรืออาจเป็นการแข่งขันกับเครือฯ หรือมีหุ้นของบริษัทคู่แข่ง แต่ได้ลงทุน มีกิจการ หรือมีหุ้นนั้นอยู่ก่อนที่จะเข้าเป็นพนักงานของเครือฯ หรือก่อนที่เครือฯ จะเข้าไปทำธุรกิจนั้น หรือได้มาโดยทางมรดก หรือโดยการให้โดยเสนหา พนักงานจะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ตามลำดับชั้น

การรับประโยชน์และการเกี่ยวข้องทางการเงินกับผู้ทำธุรกิจกับเครือฯ

พนักงานย่อมไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากลูกค้า ผู้แทนจำหน่าย พ่อค้า ผู้รับเหมา ผู้ขายสินค้า และบริการให้เครือฯ หรือจากบุคคลอื่นใด ที่ทำให้ธุรกิจกับเครือฯ พนักงานไม่พึงเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเงิน เช่น ร่วมทุน หรือร่วมทำการค้า ให้ยืมหรือกู้ยืมเงิน เรียกรับ ใช้จ่ายแลกเงินสด ซื้อสินค้าเชื่อ ซื้อขายให้เขาหรือก่อภาระผูกพันทางการเงินใดๆ กับบุคคลเหล่านั้น

การรับของขวัญจากผู้ทำธุรกิจกับเครือข่าย

ในโอกาสตามประเพณีนิยม ซึ่งมีธรรมเนียมการให้ของขวัญ หากพนักงานได้รับของขวัญจากผู้ทำธุรกิจกับเครือข่าย ที่มีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่คนทั่วไป ฟังปฏิบัติต่อกันแล้ว ให้พนักงานรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

การทำงานอื่นนอกเหนือจากงานของเครือข่าย

พนักงานต้องอุทิศตนและเวลาให้แก่กิจการของเครือข่าย อย่างเต็มที่ ในกรณีที่พนักงานมีความจำเป็นต้องทำงานอื่น เพื่อเพิ่มพูนรายได้ หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น งานนั้นต้องอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้

- ไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของเครือข่าย
- ไม่มีผลเสียถึงชื่อเสียงหรือกิจการของเครือข่าย
- ไม่เป็นการนำความลับของเครือข่าย ไปใช้
- ไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่องานในหน้าที่ของตน

ข้อพึงปฏิบัติต่อพนักงานด้วยกัน

การให้และการรับของขวัญ

แม้จะมีประเพณีการให้ของขวัญซึ่งกันและกัน ในโอกาสต่างๆ แต่พนักงานของเครือข่าย ฟังหลีกเลี่ยงการให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชา หรือรับของขวัญจากผู้บังคับบัญชา

การปฏิบัติตนและการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา

พนักงานที่เป็นผู้บังคับบัญชา ฟังปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพนับถือของพนักงาน และพนักงานไม่ฟังกระทำใดๆ อันเป็นการไม่เคารพนับถือผู้บังคับบัญชา

ความมีวินัย

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนจำนวนมากร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ คือความมีวินัย ได้แก่ การประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประเพณีอันดีงามอย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ตาม และมีจิตสำนึกที่จะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นตลอดไป

พนักงานของเครือข่าย ต้องมีวินัย เครือข่าย จึงจะสามารถดำเนินธุรกิจให้เป็นไปตามอุดมการณ์ได้

ข้อมูลการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ของบริษัท แอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน)²³

บริษัท แอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน) มีความเชื่อว่า อุตสาหกรรมที่ก้าวหน้าที่สุด ไม่ได้วัดกันที่ปริมาณหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์เท่านั้น หากต้องวัดกันที่การรักษาสภาพแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้คุ้มค่า บริษัท แอ็ดวานซ์ อะโกร จึงก่อตั้งขึ้นบนรากฐาน ที่เน้นความรับผิดชอบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์จากไม่ปลูกของเกษตรกร ไม่ใช่ไม้ธรรมชาติ

ตั้งแต่ปี 2522 กลุ่มบริษัทเกษตรรุ่งเรืองพืชผล ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งบริษัทฯ ได้ทุ่มเทค้นคว้าวิจัย และพัฒนาพันธุ์ไม้จากทั่วโลก จนได้พันธุ์ไม้โตเร็ว ที่เหมาะสมแก่การปลูกในภูมิภาคของประเทศไทย สามารถปลูกบนพื้นที่ว่างเปล่า ที่หัวไร่ ปลายนา กลายเป็นอาชีพใหม่ที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกร จนปัจจุบันมีเกษตรกรร่วมโครงการปลูกไม้กว่า 200,000 ครอบครัว สามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรแบบยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์จากไม่ปลูกของเกษตรกรเพียงพอต่อการผลิตของโรงงาน ไม่ต้องใช้ไม้จากป่าธรรมชาติเช่นผู้ผลิตในบางประเทศ

ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้น ไม่รบกวนแหล่งน้ำชุมชน

บริษัทใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำที่มีการขุดขึ้นเอง เพื่อรองรับน้ำหลากในฤดูฝน ไว้สำหรับเป็นน้ำใช้ของโรงงานโดยไม่รบกวนแหล่งน้ำใช้ของชาวบ้าน

ระบบบำบัดน้ำมาตรฐานสแกนดิเนเวีย

บริษัทบำบัดน้ำที่ใช้แล้วด้วยระบบบำบัดน้ำแบบชีวภาพ ใช้แบคทีเรียในการย่อยสลาย ตามมาตรฐานสแกนดิเนเวีย กระบวนการบำบัดจะแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

- การบำบัดน้ำขั้นต้น น้ำที่ใช้แล้วจะไหลผ่านตะแกรงกรอง เพื่อแยกเศษสิ่งสกปรก เช่น เศษไม้ออกก่อน หลังจากนั้นจึงไหลสู่บ่อผสม เพื่อปรับสภาพความเป็นด่างให้เหมาะสมกับการทำงานของแบคทีเรีย ทำให้ง่ายต่อการตกตะกอนเยื่อและอนุภาคอื่นๆ มีการปรับอุณหภูมิและเติมสารอาหาร เช่นยูเรีย ฟอสเฟต เพื่อให้แบคทีเรียย่อยสลายน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- การบำบัดด้วยระบบเติมอากาศ น้ำจากขั้นตอนแรกจะถูกส่งเข้าบ่อเติมอากาศ โดยจะมีเครื่องเติมอากาศแบบไดน้ำ ทำให้มีปริมาณออกซิเจนเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของแบคทีเรียอย่างต่อเนื่อง จนสามารถทำการย่อยสลายน้ำเสีย จนค่าความสกปรกในน้ำ

หมดไป จากนั้นก็ส่งผ่านน้ำไปยังถังตกตะกอนเพื่อแยกตะกอนออกจากน้ำ และได้น้ำสะอาดที่มีค่าซีโอติ ตามมาตรฐานที่กรมโรงงานกำหนด

น้ำที่บำบัดแล้วจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ไม่เหลือทิ้ง

น้ำที่บำบัดแล้วจนได้มาตรฐาน บริษัทจะไม่ทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ แต่จะนำน้ำทั้งหมดส่งไปยังบ่อพักน้ำเพื่อปั๊มไปใช้ประโยชน์ ในการรดแปลงไม้ของบริษัทรอบโรงงาน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 8,000 ไร่ ด้วยวิธีการฉีดฝอย (มินิ-สปริงเกอร์) กำหนดอัตราการให้น้ำไว้ที่ 12 มม. ตามปริมาณการใช้น้ำของต้นไม้พอดี เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด

ลดการใช้น้ำโดยใช้ระบบการปกปิดเลือกไม้แบบแห้ง

ในขั้นตอนการผลิตชิ้นไม้สับ บริษัทเลือกใช้กระบวนการปกปิดเลือกไม้แบบแห้ง หรือ Dry Process จึงช่วยลดปริมาณน้ำเสียที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการ

ใช้เทคโนโลยีในการฟอกเยื่อที่ใช้น้ำน้อยที่สุด

บริษัทเลือกใช้เทคโนโลยีในการฟอกเยื่อที่ใช้น้ำน้อยที่สุดเพียง 6-7 ลูกบาศก์เมตรต่อตันเยื่อเท่านั้น ในขณะที่โรงงานทั่วไปใช้น้ำสูงถึง 60 ลูกบาศก์เมตรต่อตันเยื่อ

ระบบฟอกเยื่อแบบ ECF

ระบบฟอกเยื่อแบบ ECF หรือ Elemently Chlorine Free เป็นระบบฟอกเยื่อที่ไม่ใช้ก๊าซคลอรีน ทำให้ไม่เกิดไดออกซินขึ้นในกระบวนการ

ทำของเสียไม่ให้เสียของ เป็นเชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้า

เปลือกไม้และชิ้นไม้สับที่ไม่ได้ขนาดจากการผลิตชิ้นไม้สับ น้ำที่ใช้แล้วจากการต้มเยื่อที่มีสารละลายลิกนินปนอยู่ และกากตะกอนจากการบำบัดน้ำ เป็นของเหลือจากกระบวนการผลิตที่มีประโยชน์ โดยบริษัทจะนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตพลังงานไฟฟ้าและไอน้ำเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตของโรงงานทั้งหมด และเหลือจำหน่ายให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยภายใต้โครงการผู้ผลิตไฟฟ้ารายย่อย (SPP)

ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากโรงไฟฟ้า จะถูกนำไปใช้ผลิตเป็นหินปูนสังเคราะห์หรือ PCC เพื่อนำกลับมาใช้เป็นตัวเพิ่มคุณภาพกระดาษ ให้กระดาษมีความขาวและความทึบแสงดีขึ้น

มีระบบหมุนเวียนสารเคมีกลับมาใช้ใหม่

ขั้นตอนการนำน้ำจากการต้มเยื่อไปผลิตไฟฟ้า จะมีกระบวนการที่หมุนเวียนน้ำยาต้มเยื่อกลับมาใช้ใหม่ด้วย โดยขั้นตอนการเผาเป็นเชื้อเพลิง จะทำให้เกิดสารหลอมเหลว

ซึ่งจะถูกดึงไปทำปฏิกิริยากับน้ำปูนขาว ทำให้เกิดน้ำยาต้มเยื่อกลับไปใช้ในการผลิตเยื่อ
ได้ใหม่

การทำปฏิกิริยาจะเกิดกากปูนและหินปูน ซึ่งก็จะถูกนำไปเผาในเตาเผาหินปูน ทำให้มีปูนขาวหมุนเวียนใช้ในกระบวนการนำสารเคมีกลับคืนเช่นกัน

คุณภาพอากาศ

กลิ่นที่เกิดจากการต้มเยื่อ จะถูกกำจัดด้วยการนำไปเผาที่เตาเผาหินปูน และโรงไฟฟ้า (Recovery Boiler) นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์เผาสำรองคือ Torch Burner ส่วนโรงเยื่อ 2 ก็มีการเพิ่มระบบการเผาที่เรียกว่า ระบบ Quench ซึ่งใช้กลิ่นเป็นเชื้อเพลิง โดยการนำกลิ่นบางส่วนให้กลายเป็นเมทธานอล (Methanal) ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นเชื้อเพลิงจุดติดไฟคล้ายแอลกอฮอล์ และนำมาใช้ในการติดไฟเผากลิ่นทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีระบบ Flare เป็นระบบสำรองซึ่งจะทำงานแทนกันทันทีเมื่อระบบ Quench มีปัญหา

ฝุ่นจะถูกกำจัดด้วยเครื่องดักฝุ่นไฟฟ้าสถิตย์ Electro Static Precipitator (ESP) ด้วยประสิทธิภาพในการดักฝุ่นได้สูงถึง 99% และมีหน่วยซ่อมบำรุงดูแลให้เครื่องจักรทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง

คุณภาพด้านเสียง

เสียงจากการทำงานของเครื่องจักรในโรงขึ้นไม้สับวัดได้ 60 เดซิเบล ซึ่งเบากว่าค่ามาตรฐานที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด ทำให้ไม่เกิดผลกระทบต่อพนักงานและชุมชนรอบโรงงาน

มาตรฐานสิ่งแวดล้อมระดับสากล

- บริษัทฯ ได้รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2539 จากกระทรวงอุตสาหกรรม
- ได้ผ่านการตรวจสอบประเมินการใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology) ตามโครงการเทคโนโลยีสะอาด ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกระทรวงอุตสาหกรรม
- ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 จากสถาบัน AJA EQS ประเทศไทย
- ได้รับ ISO 9001 Version 2000 จากสถาบัน AJA EQS ประเทศไทย

เขตการค้าเสรีอาเซียน²⁴ **(ASEAN Free Trade Area : AFTA)**

ความเป็นมา

1. ประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) หรืออาเซียนดั้งเดิม 6 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้ประกาศจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟต้า ในเดือนมกราคม 1992 โดยความริเริ่มของนายกรัฐมนตรีของไทย (นายอานันท์ ปันยารชุน) ต่อมา มีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีก 4 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม (1995) ลาว และพม่า (1997) และกัมพูชา (1999) รวมประชากรอาเซียนทั้งสิ้น 500 ล้านคน

2. อาเซียนมีความตกลง 2 ฉบับ ที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน อาฟต้า ได้แก่ ความตกลงแม่บทว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation) ที่ใช้เป็นกรอบการดำเนินการความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ และความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือเรียกสั้นๆ ว่า ความตกลง CEPT (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA) ที่ใช้เป็นกลไก ในการดำเนินงานเขตการค้าเสรีอาเซียน

หลักการ

3. ประเทศสมาชิกจะลดภาษีศุลกากรระหว่างกันลงเหลือร้อยละ 0.5 ภายในเวลา 10 ปี นับจากเริ่มดำเนินการ และยกเลิกมาตรการจำกัดปริมาณของสินค้าหนึ่งทันทีที่สินค้านั้นได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรจากประเทศสมาชิกอื่น แล้วยกเลิก มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีอื่นๆ ภายในเวลา 5 ปีต่อมา ทั้งนี้กำหนดเวลา ในการลดภาษีจะแตกต่างกันระหว่างสมาชิกดั้งเดิม 6 ประเทศ และสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ เนื่องจากสมาชิกใหม่เข้าร่วมในอาฟต้า ชำกว่ารวมทั้งแตกต่างกันในกลุ่มสมาชิกใหม่ด้วย โดยขึ้นอยู่กับลำดับก่อน-หลัง ในการเข้าร่วมอาฟต้า

กำหนดการลดภาษี

4. สินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรแปรรูป แบ่งออกเป็น 2 บัญชี

4.1 บัญชีลดภาษี (Inclusion List : IL) แยกเป็น 2 ประเภท

(1) สินค้าเร่งลดภาษี (Fast Track) จะต้องลดภาษีเหลือร้อยละ 0.5 ภายในเวลา 7 ปี (ภายในวันที่ 1 มกราคม 2000 สำหรับสมาชิกเดิม และ 1 มกราคม 2003-2007 สำหรับสมาชิกใหม่) ประกอบด้วยสินค้า 15 กลุ่ม ได้แก่ น้ำมันพืช เคมีภัณฑ์ ปุ๋ย ผลิตภัณฑ์ยาง เยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์เซรามิก และแก้วแคโทด ที่ทำจากทองแดง เฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย ปูนซีเมนต์ เกล็ดภัณฑ์ พลาสติก ผลิตภัณฑ์หนัง สิ่งทอ อัญมณี และเครื่องประดับ และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

(2) สินค้าลดภาษีปกติ (Normal Track) จะต้องลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0-5 ภายในเวลา 10 ปี (1 มกราคม 2003 สำหรับสมาชิกเดิม และ 1 มกราคม 2006-2010 สำหรับสมาชิกใหม่)

4.2 บัญชียกเว้นลดภาษีชั่วคราว (Temporary Exclusion list : TEL) สมาชิกสามารถขอยกเว้นการลดภาษีชั่วคราวได้ โดยนำสินค้าไว้ในบัญชียกเว้นลดภาษีชั่วคราว แต่ต้องเริ่มทยอยนำเข้ามาลดภาษีปีละ 20 % ของจำนวนรายการที่ขอยกเว้นทั้งสิ้น โดยเริ่มนำเข้ามาใน IL ชั่วคราวสินค้าใน IL 3 ปี และลดภาษีเหลือร้อยละ 0-5 ภายในเวลา 7 ปี (ลดภาษี 1 มกราคม 1996-1 มกราคม 2003 สำหรับสมาชิกเดิม และ 1 มกราคม 1999-2003 ถึง 1 มกราคม 2006-2010 สำหรับสมาชิกใหม่)

5. สำหรับสินค้าเกษตรไม่แปรรูป เริ่มนำเข้ามาลดภาษีชั่วคราวสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรแปรรูป คือ เริ่มในปี 1996 (สมาชิกเดิม) และปี 1999-2003 (สมาชิกใหม่) แต่จะต้องสิ้นสุดพร้อมกันกับสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรแปรรูป คือ ในปี 2003 (สมาชิกเดิม) และปี 2006-2010 (สมาชิกใหม่) ยกเว้นสินค้าอ่อนไหว และอ่อนไหวสูง ทั้งนี้ การลดภาษีแบ่งออกเป็น 3 บัญชี

1.1 บัญชีลดภาษี (Inclusion List : IL) ประเทศสมาชิกจะต้องลดภาษีสินค้าในบัญชีนี้ลงเหลือร้อยละ 0.5 ภายในเวลา 7 ปี (1 มกราคม 2003 สำหรับสมาชิกเดิม และ 1 มกราคม 1999-2003 ถึง 1 มกราคม 2006-2010 สำหรับสมาชิกใหม่)

1.2 บัญชียกเว้นลดภาษีชั่วคราว (Temporary Exclusion List : TEL) ประเทศสมาชิกสามารถขอยกเว้นการลดภาษีสินค้าเกษตรไม่แปรรูปเป็นการชั่วคราวได้ แต่ต้องทยอยนำสินค้าในบัญชีนี้เข้าลดภาษีในแต่ละปี เป็นจำนวนเท่าๆ กัน และลดภาษีเหลือร้อยละ 0-5 ภายในเวลา 8 ปี โดยเริ่มลดภาษีชั่วคราวสินค้าใน IL 1 ปี และสิ้นสุดพร้อมกันกับ IL

1.3 บัญชีอ่อนไหว (Sensitive List : SL) จะนำเข้ามาลดภาษีขั้นต่ำที่สุด และต้องลดภาษีเหลือร้อยละ 0-5 ภายในเวลา 10 ปี รวมทั้งมีมาตรการพิเศษอื่นๆ ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List:HSL) คือ ข้าว และน้ำตาล ซึ่งมีอัตราภาษีสุดท้ายสูงกว่าร้อยละ 5 และมีมาตรการคุ้มกันพิเศษได้ โดยมี 3 ประเทศ ที่มีสินค้าอ่อนไหวสูงได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ทั้งนี้สำหรับสินค้าข้าว อินโดนีเซีย ยังไม่ได้แจ้งปีเริ่มต้นลดภาษี แต่จะลดภาษีลงเหลือร้อยละ 20 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2010 มาเลเซียจะนำข้าวเข้ามาลดภาษีในปี 2001 และลดภาษีข้าวเหลือร้อยละ 20 ภายในปี 2010 ส่วนฟิลิปปินส์จะนำข้าวเข้ามาลดภาษีในปี 2005 และเสนอจะลดภาษีเหลือร้อยละ 70 ภายในปี 2010 ซึ่งสมาชิกอาเซียนเห็นว่าเป็นอัตราที่สูงเกินไป จึงจะต้องมีการเจรจาในเรื่องนี้ รวมทั้งยังจะต้องตกลงเรื่อง อัตราภาษีและกำหนดการลดภาษีของสินค้าน้ำตาลต่อไป

6. นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกสามารถไม่นำสินค้าบางรายการเข้ามาลดภาษีได้ตลอดไป โดยนำสินค้านั้นใส่ไว้ในบัญชียกเว้นทั่วไป (General Exception List : GE) ทั้งนี้สินค้านั้น ได้แก่ สินค้าที่มีผลต่อการปกป้องความมั่นคง ศิลธรรม ชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และโบราณคดี

กำหนดการลดภาษีในบัญชีต่างๆ ของอาฟต้า

ประเทศ	สินค้าอุตสาหกรรมและ เกษตรแปรรูป		สินค้าเกษตรไม่แปรรูป		
	IL	TEL	IL	TEL	Sensitive
สมาชิกเดิม	1993-2003	1996-2003	1996-2003	1997-2003	2001-2010
เวียดนาม	1996-2006	1999-2006	1999-2006	2000-2006	2004-2013
ลาวและพม่า	1998-2008	2001-2008	2001-2008	2002-2008	2006-2015
กัมพูชา	2000-2010	2003-2010	2003-2010	2004-2010	2008-2017

เงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์อาฟต้า

7. เป็นสินค้าที่ผลิตในอาเซียนประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งประเทศรวมกันแล้วคิดเป็นมูลค่าอย่างน้อย 40% ของมูลค่าสินค้า และเป็นสินค้าที่อยู่ในบัญชีลด

ภาษีของทั้งประเทศผู้ส่งออกและนำเข้า ทั้งนี้ ผู้ส่งออกไทยจะต้องขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่กรมการค้าต่างประเทศ

สถานะล่าสุด

การลดภาษี

8. อาเซียนได้ตกลงที่จะเร่งรัดการลดภาษีในอาฟต้า ดังนี้

8.1 สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ จะเร่งรัดการลดภาษีเหลือร้อยละ 0-5 สำหรับสินค้าทุกรายการในบัญชีลดภาษี (IL) จากเดิมปี 2003 เป็น 2002 และดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยลดภาษีเหลือร้อยละ 0-5 จำนวนร้อยละ 85 ของจำนวนรายการใน IL ในปี 2000 แล้วเพิ่มเป็นร้อยละ 90 และร้อยละ 100 ของจำนวนรายการใน IL ในปี 2001 และ 2002 ตามลำดับ ทั้งนี้ ในปี 2002 สามารถยืดหยุ่นได้คือ ลดภาษีสินค้าให้มากที่สุดลงเหลือร้อยละ 0-5 ที่เหลือจึงนำไปลดในปี 2003

8.2 ประเทศสมาชิกใหม่จะพยายามลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0-5 ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายในปี 2003 สำหรับเวียดนาม ปี 2005 สำหรับลาวและพม่าและ ปี 2007 สำหรับกัมพูชา

8.3 ประเทศสมาชิกจะลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ทุกรายการในบัญชีลดภาษี (Inclusion list :IL) (ไม่รวมสินค้าเกษตรไม่แปรรูปที่อ่อนไหว) ภายในปี 2010 สำหรับสมาชิกเดิม 6 ประเทศ และภายในปี 2015 สำหรับประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ ยกเว้นสินค้าบางรายการของสมาชิกใหม่ ที่ให้ลดภาษีเหลือ 0% ภายในปี 2018 ได้ ทั้งนี้ สมาชิกเดิมจะต้องลดภาษีสินค้าให้เหลือร้อยละ 0 เป็นจำนวนร้อยละ 60 ของจำนวนรายการในบัญชีลดภาษี ภายในวันที่ 1 มกราคม 2003 และจะนำสินค้าที่ยังไม่มีการลดภาษีเข้ามาลดภาษีให้มากที่สุด เช่น สินค้าในบัญชียกเว้นภาษีชั่วคราวบัญชียกเว้นทั่วไป เป็นต้น

อนึ่ง ในวันที่ 1 มกราคม 2003 จะมีสินค้าน้อยกว่า 60 ของรายการสินค้าทั้งหมดหรือจำนวนกว่า 53,000 รายการ ที่มีอัตราภาษีลดลงเหลือ 0%

9. นอกจากนี้ทุกประเทศได้พิจารณาโอนย้ายรายการสินค้าที่อยู่ในบัญชี ยกเว้นทั่วไปที่ไม่ต้องลดภาษีตลอดไปเข้ามาอยู่ในบัญชีลดภาษี ซึ่งแต่ละประเทศได้โอนย้ายสินค้าเข้ามาลดภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้อาฟต้ามีรายการสินค้า ยกเว้นการลดภาษีเป็นจำนวนน้อยกว่าเดิม

การยกเลิกมาตรการที่มีโซภาซี

10. การดำเนินงานอาฟต้า นอกจากการลดภาษีแล้ว ยังมีเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือ การยกเลิกมาตรการจำกัด ปริมาณ และมาตรการที่มีโซภาซีอื่นๆ ซึ่งกฎเกณฑ์ของความตกลง CEPT กำหนดว่า เมื่อสินค้าหนึ่งของประเทศหนึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี (อัตราภาษีลดลงเหลือร้อยละ 20) ประเทศนั้นก็ต้องยกเลิกมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้าทันที และทยอยยกเลิกมาตรการที่มีโซภาซีอื่นๆ ภายในเวลา 5 ปี ต่อมา ในเรื่องนี้ อาเซียน ได้ยกเลิกการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษตั้งแต่สิ้นปี 1996 และกำลังดำเนินการปรับประสานมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม 20 รายการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า รวมทั้งได้จัดทำความตกลงยอมรับร่วมรายสาขา สำหรับผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และกำลังจัดทำความตกลงการยอมรับร่วมรายสาขาสำหรับสินค้าเครื่องสำอาง ยา และอาหาร (prepared foodstuff) ในด้านสินค้าเกษตรก็กำลังปรับประสานมาตรการด้านสุขอนามัยพืชในสินค้าเกษตร 14 ชนิด เช่น ข้าว มะม่วง มะพร้าว ชিং กาแฟ เป็นต้น และปรับประสานระดับสารตกค้างจากยาฆ่าแมลงในพืชผักต่างๆ นอกจากนี้ เพื่อลดอุปสรรคและขยายการค้าในอาเซียน สำหรับวัคซีนสัตว์ อาเซียนยังได้จัดพิมพ์ชุดคู่มือวัคซีนสัตว์ที่ประกอบด้วย คู่มือหลักเกณฑ์การรับรองห้องทดสอบวัคซีนสัตว์ มาตรฐานวัคซีนสัตว์ มาตรฐานอาเซียนสำหรับอุตสาหกรรมวัคซีนสัตว์ และกฎระเบียบการจดทะเบียนวัคซีนสัตว์ในอาเซียน

11. ขณะนี้ อาเซียนกำลังดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีโซภาซีในอาเซียน โดยให้มีกระบวนการแจ้งข้ามประเทศ (cross-notification) ซึ่งประเทศสมาชิกและภาคเอกชน สามารถแจ้งมาตรการที่มีโซภาซี ที่ประเทศอื่นๆ ให้อยู่ต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อรวบรวมตรวจสอบแล้วให้ประเทศสมาชิกที่ถูกแจ้งนั้นชี้แจงและดำเนินการยกเลิกต่อไป หากพบว่าเป็นอุปสรรคทางการค้า และไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงอาฟต้า

ผลของอาฟต้า

ด้านบวก

1. การค้าของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านการส่งออก

มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศอาเซียน ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาทางด้านการส่งออกจะเห็นการขยายตัวได้อย่างชัดเจน ในขณะที่การนำเข้ามีอัตราการขยายตัวต่ำกว่า ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นฝ่ายเกินดุลกับประเทศอาเซียนอื่น

มูลค่าการค้า

- มูลค่าเพิ่มจาก 10,031.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2535 เป็น 22,656.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2544 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 125.9 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14 ต่อปี

- อาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับสองของไทยในปี 2544 มีสัดส่วน 17.8% ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทย เปรียบเทียบกับปี 2535 ซึ่งเป็นคู่ค้าอันดับสี่ และมีสัดส่วน 13.7%

- พิจารณาเฉพาะประเทศสมาชิก ที่เป็นคู่ค้าหลักของไทยในอาเซียน ยกเว้น สิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่เป็นตัวกลางในการค้าขาย พบว่าในปี 2544 สัดส่วนมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ต่อมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวมของไทย เพิ่มขึ้นจากปี 2535 ทั้งสามประเทศ

การส่งออก

- มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นจาก 4,490.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2535 เป็น 12,646.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2544 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 181.6 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20.2 ต่อปี ทั้งนี้ ในปี 2544 อาเซียนเป็นตลาดส่งออกอันดับสองของไทยรองจากสหรัฐอเมริกา จากที่เคยเป็นอันดับสี่ในปี 2535

- โครงสร้างการส่งออกสินค้าไปอาเซียน เปรียบเทียบปี 2535 ก่อนดำเนินการอาฟต้ากับปี 2544 ปรากฏว่า สินค้าเกษตรกรรมมีสัดส่วนลดลง ในขณะที่สินค้าอุตสาหกรรม การเกษตร และแร่และเชื้อเพลิงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ดังนี้

โครงสร้างการส่งออกสินค้าอาเซียน

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

	ปี 2544	ปี 2535
1. สินค้าเกษตรกรรม	911.6 (7.2)	618.9 (13.8)
2. สินค้าอุตสาหกรรม การเกษตร	1,024.6 (8.1)	308.1 (6.9)
3. สินค้าอุตสาหกรรม	9,046.0 (71.5)	3,319.5 (73.9)
4. สินค้าแร่เชื้อเพลิง	1,047.2 (8.3)	145.9 (3.2)
5. อื่นๆ (ธุรกรรมพิเศษ)	617.1 (4.9)	97.8 (2.2)
หมายเหตุ : ( ) เป็นสัดส่วนร้อยละ		

สินค้าส่งออกไปอาเซียนที่มีมูลค่าสูง 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

	ปี 2544	%เปลี่ยนแปลง จากปี 2535	ปี 2535
1. คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	2,129.9	135.4	904.7
2. แผงวงจรไฟฟ้า	667.3	48.0	450.8
3. น้ำมันสำเร็จรูป	623.9	623.8	86.2
4. ยานพาหนะ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	592.8	610.8	83.4
5. เคมีภัณฑ์	464.1	486.7	79.1
6. เม็ดพลาสติก	377.4	1,000.3	34.3
7. วงจรพิมพ์	364.1	192.7	124.4
8. มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า	328.1	470.6	57.5
9. ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า	319.9	443.1	58.9
10. น้ำตาลทราย	281.3	97.5	142.4

• ตลาดส่งออกสำคัญของไทยในอาเซียน หากยกเว้นสิงคโปร์ที่เป็นประเทศที่เป็นคนกลางในการติดต่อซื้อขาย ซึ่งมีสัดส่วนในการส่งออกไปอาเซียนของไทยถึงประมาณครึ่งหนึ่งแล้ว ได้แก่ มาเลเซีย (21.6%) อินโดนีเซีย (10.8%) ฟิลิปปินส์ (9.2%) ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกในปีล่าสุด คือ ปี 2544 กับปีก่อนดำเนินการอาฟต้า คือ ปี 2535 พบว่าไทยส่งออกไปทุกประเทศเพิ่มขึ้นสูงมาก

มูลค่าการส่งออกไปอาเซียนรายประเทศ

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ

	ปี 2544	%เปลี่ยนแปลง จากปี 2535	ปี 2535
บรูไน	37.6	48.9	25.6
อินโดนีเซีย	1,369.8	382.3	284.0
มาเลเซีย	2,733.4	223.5	845.0
ฟิลิปปินส์	1,160.4	237.3	845.1
สิงคโปร์	5,305.7	87.2	2,834.5
กัมพูชา	469.0	609.5	66.1
ลาว	412.8	239.8	121.5
พม่า	356.3	340.4	80.9
เวียดนาม	801.3	939.3	77.1

หมายเหตุ: ลาวและพม่าเริ่มดำเนินการอาฟต้าในปี 2541 และกัมพูชาในปี 2543

การนำเข้า

- มูลค่าการนำเข้าจากประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นจาก 5,541.4 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2535 เป็น 10,010.4 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2544 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.7 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.3 ต่อปี ทั้งนี้ในปี 2541-2544 อาเซียนเป็นแหล่งนำเข้าอันดับสองของไทย จากที่เคยเป็นอันดับสามมาตลอดตั้งแต่ปี 2535

- โครงสร้างการนำเข้าสินค้าจากอาเซียน เปรียบเทียบในปี 2535 ก่อนดำเนินการอาฟต้า กับปี 2544 ปรากฏว่า สินค้าที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น คือ สินค้าทุนและสินค้าบริโภค ส่วนสินค้าที่มีสัดส่วนลดลง คือ สินค้าเชื้อเพลิงและสินค้าวัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูป

โครงสร้างการนำเข้าสินค้าจากอาเซียน

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

	ปี 2544	ปี 2535
1.สินค้าเชื้อเพลิง	1,763.6 (17.6)	1,726.3 (31.15)
2.สินค้าทุน	4,507.8 (45.0)	1,682.7 (30.37)
3.สินค้าวัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูป	2,621.5 (26.2)	1,666.3 (30.07)
4.สินค้าบริโภค	843.0 (8.4)	340.5 (6.14)
5.ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	172.2 (1.7)	23.0 (0.41)
สินค้าอื่นๆ	102.3 (1.1)	102.6 (1.85)

หมายเหตุ : ( ) เป็นสัดส่วนร้อยละ

สินค้านำเข้าจากอาเซียนที่มีมูลค่าสูง 10 อันดับแรก

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

	ปี 2544	%เปลี่ยนแปลง จากปี 2535	ปี 2535
1. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	1,294.7	239.7	381.1
2. คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	1,197.6	116.0	554.5
3. แผงวงจรไฟฟ้า	1,089.0	271.8	292.9
4. เคมีภัณฑ์	814.0	282.7	212.7
5. น้ำมันดิบ	718.7	4.3	688.8
6. หลอดภาพโทรทัศน์	390.1	298.5	97.9
7. เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม	339.3	129.4	147.9
8. ไม้ซุง ไม้แปรรูป และอื่นๆ	272.5	61.1	700.9
9. ผลิตภัณฑ์โลหะ	255.5	308.8	62.5
10.สินแร่โลหะอื่นๆ และเศษโลหะ	232.8	358.3	50.8

• แหล่งนำเข้าสำคัญของไทยในอาเซียน หากยกเว้นสิงคโปร์ ซึ่งมีสัดส่วนในการนำเข้ารวมจากอาเซียนของไทย 28.4% ได้แก่ มาเลเซีย (30.6%) อินโดนีเซีย (13.6%) และฟิลิปปินส์ (11.2%) ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบการนำเข้าในปีล่าสุด คือ ปี 2544 กับปีก่อนการดำเนินการอาฟต้า คือ ปี 2535 พบว่าการนำเข้าจากทุกประเทศเพิ่มขึ้นยกเว้น กัมพูชา และสิงคโปร์

มูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนรายประเทศ

หน่วย: ล้านบาทสหรัฐ

	ปี 2544	%เปลี่ยนแปลง จากปี 2535	ปี 2535
บรูไน	386.0	76.7	218.5
อินโดนีเซีย	1,358.3	367.7	290.4
มาเลเซีย	3,067.4	92.7	1,592.1
ฟิลิปปินส์	1,124.4	828.5	121.1
สิงคโปร์	2,844.1	-4.1	2,964.6
กัมพูชา	12.3	-86.8	93.0
ลาว	88.9	116.8	41.0
พม่า	803.1	471.6	140.5
เวียดนาม	325.8	306.2	80.2

หมายเหตุ : ลาวและพม่าเริ่มดำเนินการอาฟต้าในปี 2541 และกัมพูชาในปี 2543

ดุลการค้า

- ปี 2535 ไทยขาดดุลการค้ากับประเทศอาเซียนเป็นมูลค่า 1,051.2 ล้านบาทสหรัฐ
- ปี 2536 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้น AFTA ไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้าเป็นมูลค่า 645 ล้านบาทสหรัฐ และเป็นฝ่ายเกินดุลมาตลอด
- ปี 2541 ไทยเกินดุลการค้าเป็นมูลค่า 3,494.8 ล้านบาทสหรัฐ
- ปี 2544 ไทยเกินดุลการค้าเป็นมูลค่า 2,635.9 ล้านบาทสหรัฐ

2. สินค้าออกส่วนใหญ่มีมูลค่าการส่งออกสูงขึ้น ช่วยเพิ่มรายได้เงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้ การส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป และสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งจะช่วยให้สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ มีรายได้และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น

การส่งออกสินค้าไทยไปอาเซียน

หน่วย: ล้านบาทสหรัฐ

	ปี 2535	ปี 2541	ปี 2544
สินค้าเกษตร	618.9	1,264.8	911.6
สินค้าเกษตรแปรรูป	308.1	793.5	1,024.6
สินค้าอุตสาหกรรม	3,319.5	7,015.2	9,046.0

สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นมาก

- สินค้าเกษตร เช่น กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง ไก่แปรรูป นม และผลิตภัณฑ์นม ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ผลิตภัณฑ์ยาง ไขมันจากพืชและสัตว์ เป็นต้น
- สินค้าเกษตรกรแปรรูป เช่น อาหารทะเลแปรรูป อาหารทะเลกระป๋อง ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลี และอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ อาหารสัตว์ สิ่งปรุงรสอาหาร เป็นต้น
- สินค้าอุตสาหกรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ กระดาษ เยื่อกระดาษและผลิตภัณฑ์ เม็ดพลาสติก ทองแดงและของทำด้วยทองแดง เครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ ส่วนประกอบที่ใช้มอเตอร์ไฟฟ้า และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า วงจรพิมพ์ แผงวงจรไฟฟ้า เป็นต้น

3. อัตราภาษีที่ลดลงทำให้สินค้าเข้ามีราคาถูกลง ส่งผลให้มีการนำเข้าสินค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะสินค้าทุน วัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ช่วยให้การผลิตขยายตัวและต้นทุนการผลิตลดลง ซึ่งในส่วนนี้จะเป็ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ทั้งที่อยู่ในภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม

การนำเข้าสินค้าจากอาเซียน

หน่วย: ล้านบาทสหรัฐฯ

	ปี 2535	ปี 2541	ปี 2544
1. สินค้าเชื้อเพลิง	1,726.3	479.4	1,763.6
2. สินค้าทุน	1,682.7	3,531.8	4,507.8
3. สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป	1,666.3	1,799.1	2,621.5
4. สินค้าอุปโภคบริโภค	340.5	527.2	843.0
5. ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง	23.0	16.0	172.2

สินค้านำเข้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป ที่มีมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นมากได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม เครื่องจักรใช้ในการเกษตร หลอดและท่อโลหะ เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ปลาทูน่าสดแช่เย็น ต้ายทอผ้า และด้ายเส้นเล็ก หนังสืบและหนังฟอก ยากำจัดศัตรูพืชไขมันและน้ำมันพืช ปลาป่นและสัตว์อื่น ๆ

4. ผู้บริโภคจะได้ประโยชน์จากการที่สินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาถูกลง โดยมีสินค้าที่มีคุณภาพและรูปแบบหลากหลายให้เลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ที่มีมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นมาก ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า สมู ผงซักฟองและเครื่องสำอาง วิทยุและวิทยุสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์นม สิ่งพิมพ์ เครื่องแต่งเรือน เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด ของเล่น เครื่องเล่นกีฬาและเครื่องเล่นเกมส์ ผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ กาแฟ ชา เครื่องเทศ

5. ประเทศไทยจะเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้เป็นผลจากการที่อาเซียนได้กลายเป็นตลาดการค้าเสรี ที่มีขนาดใหญ่ มีประชากรเกือบ 600 ล้านคน จึงเป็นที่สนใจของนักลงทุนต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งมีความพร้อมในหลายๆ ด้าน และตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคนี้

ด้านลบ

6. การลดภาษีดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในประเทศที่มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ไม่มีศักยภาพ ในการปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน หรืออุตสาหกรรมที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวนานมาก เนื่องจาก

อุตสาหกรรมเหล่านี้ จะไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศอาเซียน ที่มีราคาถูกกว่าได้ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นกับทั้งอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ และอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะสินค้าสำเร็จรูปบางชนิด เช่น น้ำมันพืช สิ่งทอ (ผ้าฝ้าย เส้นด้าย เส้นใยประดิษฐ์) เหล็ก เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องอิเล็กทรอนิกส์บางชนิด และ เคมีภัณฑ์ เป็นต้น

7. สินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการลดภาษีในอาฟต้าอีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ สินค้าสำเร็จรูป ที่มีการลดภาษีในอาฟต้าแล้ว แต่เป็นสินค้าที่ต้องใช้ วัตถุดิบเข้าจากนอกอาเซียน ซึ่งมีอัตราภาษีอยู่ในระดับสูง เช่น วัตถุดิบของเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วัตถุดิบประเภทวัสดุสิ้นเปลืองที่นำมาผลิตเฟอร์นิเจอร์ (กาวเคมีภัณฑ์ เหล็ก สวีเนียร์ อุปกรณ์ต่าง ๆ) เคมีภัณฑ์และวัสดุประกอบสินค้าเครื่องหนังและรองเท้าจากอัตราภาษีวัตถุดิบที่สูง ดังกล่าว ทำให้ต้นทุนการผลิต และสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตภายในประเทศมีราคาแพงกว่าสินค้าสำเร็จรูปที่นำเข้าจากอาเซียน ทำให้สินค้าหลายประเภทไม่สามารถแข่งขันได้และต้องปิดกิจการหรือปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นแทน จึงควรเร่งรัดให้มีการปรับโครงสร้างอัตราภาษีตามขั้นตอนการผลิตให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ขณะนี้ กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรให้สูงขึ้นตามขั้นตอนการผลิตคือ วัตถุดิบ กึ่งสำเร็จรูป และสำเร็จรูป ดังนั้น เพื่อให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันได้ทั้งในอาเซียนและตลาดโลก ภาครัฐควรเร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้เสร็จโดยเร็ว

ตัวอย่างการศึกษาสภาพแวดล้อมตลาดต่างประเทศ คู่มือตลาดโปแลนด์²⁵

ข้อมูลพื้นฐาน

ประเทศโปแลนด์เป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่พอสมควร มีประชากร 38.64 ล้านคน (ปี 1996) ตั้งอยู่ในบริเวณตอนกลางของทวีปยุโรป มีพื้นที่ทั้งสิ้น 311,904 ตารางกิโลเมตร (120,728 ตารางไมล์) โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 เป็นพื้นที่เพาะปลูก/เกษตรกรรม และร้อยละ 28 เป็นพื้นที่ป่าไม้ เมืองหลวงของโปแลนด์คือ กรุงวอร์ซอ (WARSAW) ภาษาที่ใช้คือภาษาโปลิช พลเมืองประมาณร้อยละ 95 นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก

โดยส่วนใหญ่พลเมืองโปแลนด์จะอาศัยอยู่ในเมืองสำคัญประมาณร้อยละ 60 โดยกรุงวอร์ซอ มีประชากรอาศัยมากที่สุด 1.6 ล้าน เมืองสำคัญรองลงมาคือ LODS 818,000 คน, KRAKOW 741,000 คน WROCLAW 640,000 คน, POZINAN 581,000 คน, GDANSK 462,000 คน ฯลฯ

เมืองท่าที่สำคัญ ท่าเรือที่สำคัญที่สุดของโปแลนด์ด้านทะเลบอลติกมี 3 แห่ง คือ GDANSK, GDYNIA, SZCECIN

GDANSK, GDYNIA, SZCECIN

โปแลนด์มีพรมแดนติดกับหลายประเทศโดยทิศเหนือ ติดรัสเซีย

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ติดลิทัวเนีย

ทิศตะวันออก ติดเบลารุส ยูเครน สโลวาเกีย

ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ติดสาธารณรัฐเชค สโลวาเนีย

ทิศตะวันตก ติดสาธารณรัฐเยอรมัน

สภาพอากาศ โดยทั่วไปโปแลนด์มีสภาพอากาศเหมือนกับประเทศในแถบยุโรป มีอุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูร้อนประมาณ 16.5 องศาเซลเซียส และฤดูหนาวประมาณลบ 0.5 องศาเซลเซียส

ระบบการเมือง/เศรษฐกิจ

ระบบการเมือง ในอดีตโปแลนด์มีการปกครองระบอบสังคมนิยม ปัจจุบันใช้ระบอบการปกครองแบบรัฐสภาโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง (ประธานาธิบดีวาระ 5 ปี นายกรัฐมนตรีวาระ 4 ปี)

เศรษฐกิจในอดีตโปแลนด์มีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม จึงมีความสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่มสังคมนิยมในยุโรปตะวันออกโดยเฉพาะโซเวียตรัสเซีย แต่ในปัจจุบันโปแลนด์ได้ปรับระบบเศรษฐกิจมาเป็นแบบการตลาดเสรี จึงเปลี่ยนมามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่ม EU มากขึ้น คู่ค้าที่สำคัญที่สุดในปัจจุบันคือเยอรมัน โปแลนด์มีโครงการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกประเทศในกลุ่ม EU ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงกฎ/ระเบียบให้เป็นไปตามมาตรฐานของ EU และจะเข้าร่วมใน Single Market ในปี 2548 ซึ่งการเจรจาคาดว่า จะมีปัญหาสำคัญในเรื่องการเกษตร เนื่องจากโปแลนด์มีประชากรในภาคการเกษตรประมาณ 4.1 ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าครึ่งของเกษตรกรทั้งหมดใน EU

โปแลนด์มีนโยบายที่จะควบคุมการขยายตัวของเศรษฐกิจให้ขยายตัวประมาณร้อยละ 6 ต่อปี ในช่วงปี 2542-2544 และลดการขาดดุลการคลังจากประมาณร้อยละ 8.5 ของรายได้ประชาชาติในปี 2541 เป็นร้อยละ 2 ในปี 2544 ซึ่งจะต้องมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ระบบประกันสังคม บริการสาธารณสุข และการศึกษา

อัตราเงินเฟ้อในปี 2542 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 8.5 โดยมีอัตราการว่างงานประมาณร้อยละ 9.4 ของประชากรวัยทำงาน

การเงิน สกุลเงินใช้ ชลอตตี (NEW ZLOTY) มีอัตราการแลกเปลี่ยนประมาณ 3.9 ชลอตตีต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ (พ.ค.42) ซึ่งค่าเงินมีแนวโน้มอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งค่าของเงินชลอตตีจะผูกติดกับเงินสกุลหลักคือ ECU และเงินสหรัฐฯ ในบางช่วงอัตราแลกเปลี่ยนของทางการต่ำกว่าในตลาดมีตประมาณ 2 เท่าตัว

หมายเหตุ : ในอดีตระบบธนาคารของโปแลนด์เป็นของรัฐ ปัจจุบันโปแลนด์อยู่ระหว่างการดำเนินการขายให้กับภาคเอกชน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในโปแลนด์ค่อนข้างสูงประมาณร้อยละ 20 ต่อปีขึ้นไป จึงทำให้ผู้นำเข้าไม่นิยมการเปิด L/C เพราะมีต้นทุนสูง เนื่องจากต้องนำเงินจำนวนที่เท่ากันไปวางค้ำประกันไว้กับธนาคารและต้องเสียดอกเบี้ยอีกร้อยละ 2.5 ประกอบกับภาคเอกชนในโปแลนด์ยังขาดแคลนเงินทุน และธุรกิจส่วนใหญ่ยังมีขนาดเล็ก

ขนบธรรมเนียม/ประเพณีด้านธุรกิจ

จากการที่โปแลนด์เป็นประเทศสังคมนิยมมาก่อน ในอดีตธุรกิจและการดำเนินการต่าง ๆ เป็นของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ภายหลังจากล่มสลายของสหภาพโซเวียตรัสเซีย โปแลนด์ได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้มีธุรกิจเป็นของตนเอง จึงได้มีการแพร่กระจายการลงทุนไป

ในกลุ่มนักธุรกิจรายย่อย ธุรกิจค้าปลีกส่วนใหญ่ของโปแลนด์เป็นธุรกิจขนาดเล็ก บางรายทำการค้าในระบบ เช่น ขายสินค้าข้ามพรมแดน หรือขายตามตลาดนัดขนาดใหญ่ ธุรกิจส่วนใหญ่จะไม่มีสาขา และมีปัญหาขาดแคลนเงินทุน ประกอบกับโปแลนด์มีปัญหาด้านระบบการกระจายสินค้ายังไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในปัจจุบันกลุ่มธุรกิจที่มีบทบาทสูงในโปแลนด์ คือกลุ่มธุรกิจข้ามชาติแถบยุโรปที่มีการขยายสาขามาลงทุน โดยในปัจจุบันจะเน้นการลงทุนในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งนโยบายจะรับจากสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ นอกจากนี้ในปัจจุบันโปแลนด์ยังมีปัญหาด้านขบวนการนอกกฎหมายซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากหลายกลุ่มอีกด้วย

สำหรับประเทศไทยปัญหาในการส่งออกมายังโปแลนด์คือ ในปัจจุบันผู้นำเข้าของโปแลนด์ยังไม่รู้จักประเทศไทยมากนัก ส่วนแบ่งตลาดด้านการนำเข้าของไทยในปี 2541 ยังต่ำมากไม่ถึงร้อยละ 1 ของมูลค่าการนำเข้ารวมในแต่ละปี แต่มีแนวโน้มว่าการนำเข้าสินค้าของโปแลนด์จากประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งเชื่อว่าไทยสามารถที่จะขยายการส่งออกสินค้ามายังตลาดโปแลนด์ได้อีกมากหากมีกิจกรรมส่งเสริมการขายและมีการประชาสัมพันธ์ในตลาดโปแลนด์ให้มากยิ่งขึ้น

เศรษฐกิจ

เครื่องชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ

		2537	2538	2539	2540	2541
รายได้ประชาชาติ	(พินด้านชลอตตี)	217.9	278.9	371.1	445.1	551.1
	(พินด้านเหรียญสหรัฐฯ)	95.4	121.9	132.5	135.7	158.3
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ		5.2%	7.0%	6.1%	6.9%	4.8%
รายได้ต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ)		4,478	3,167	3,432	3,512	4,096
ดัชนีราคาผู้บริโภค (ช.ค.)		29.5%	21.6%	18.5%	13.2%	8.6%
ส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		17,240	22,895	24,440	25,751	28,230
นำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		21,569	29,050	37,137	42,307	47,054
ดุลการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		4,329	-6,155	-12,697	-16,556	-18,825

นโยบายการนำเข้า

โปแลนด์มีความตกลงการค้าเสรีกับกลุ่ม CEFTA และประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลิชัวเนีย เอสโตเนีย แลตเวีย เป็นต้น นำไปสู่การลดอากรขาเข้าระหว่างกันและการขยายการค้าโดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม แต่การลดอากรขาเข้าสินค้าเกษตรมีปัญหาเมื่อโปแลนด์เพิ่มอากรขาเข้าสินค้าที่ได้มีการลดไปก่อนหน้านี้

โปแลนด์กำลังเจรจาเข้าร่วมกับสหภาพยุโรปมีการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการนำเข้าอย่างรวดเร็ว เพื่อปูทางไปสู่การเข้าร่วมกับ EU รวมทั้งมีการลดอากรขาเข้าให้แก่สินค้านำเข้าจาก EU

เศรษฐกิจโปแลนด์ตั้งอยู่บนนโยบายการเงินและการคลังเป็นหลัก สถานการณ์นโยบายการเงินซึ่งมีประธานธนาคารแห่งชาติโปแลนด์เป็นประธาน ได้กำหนดนโยบายการเงินอย่างรัดกุมเพื่อป้องกันไม่ให้โปแลนด์ประสบปัญหาเศรษฐกิจดังเช่นประเทศเพื่อนบ้าน โดยในช่วงปี 2540 และครึ่งแรกของปี 2541 มีการใช้นโยบายการเงิน ปรับอัตราดอกเบี้ยสูงเพื่อลดอัตราเงินเฟ้อ ชะลอการบริโภคของประชาชน และชะลอการนำเข้า ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจะมีเสถียรภาพในปี 2541 อุปสงค์และอัตราเงินเฟ้อลดลง แต่ค่าเงินชลอตตีที่แข็งขึ้นทำให้การส่งออกมีปัญหา ค่าการค้าขาดดุลเพิ่มขึ้น ดังนั้นตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2541 สถานการณ์นโยบายการเงินโปแลนด์ เปลี่ยนมาใช้นโยบายลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อช่วยกระตุ้นการส่งออกและลดการนำเข้า โดยมั่นใจมากขึ้นว่าจะไม่ทำให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อ

คู่แข่งทางการค้า

คู่ค้าที่สำคัญ

มูลค่านำเข้ารายประเทศและส่วนแบ่งตลาด

ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)					ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)				
	2537	2538	2539	2540	2541	2537	2538	2539	2540	2541
รวม	21,569	29,050	37,137	42,308	47,054	100	100	100	100	100
เยอรมัน	5,926	7,737	9,186	10,184	12,441	27.5	26.6	24.7	24.1	25.8
อิตาลี	1,815	2,482	3,688	4,183	4,404	8.4	8.5	9.9	9.9	9.4
ฝรั่งเศส	974	1,421	2,027	2,502	3,033	4.5	4.6	5.5	5.9	6.5
รัสเซีย	1,453	1,960	2,526	2,685	2,372	6.7	6.7	6.8	6.3	5.1
UK	1,138	1,503	2,186	2,320	2,305	5.3	5.2	5.9	5.5	4.9
ไทย	48	47	102	112	145	0.22	0.33	0.27	0.34	0.31

คู่แข่งจากอาเซียน

ในตลาดโปแลนด์ สินค้าประเภทภาคีอาเซียนที่แข่งขันกับสินค้าไทย ได้แก่

- เวียดนาม เป็นสินค้าเกษตร เช่น ข้าว กาแฟ ผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น
- อินโดนีเซีย มีทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เช่น ยางธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์

สิ่งทอ เป็นต้น

- มาเลเซีย เป็นสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ยางธรรมชาติ
- ฟิลิปปินส์ เป็นสินค้าปลากะป๋อง และผลิตภัณฑ์สิ่งทอ

อย่างไรก็ตาม สินค้าจากจีนมีผลกระทบต่อสินค้าไทยในตลาดโปแลนด์มากกว่า

สินค้าจากประเทศอาเซียน

กฎระเบียบทางการค้า

ข้อจำกัดทางการค้า

ในปี 2541 เศรษฐกิจโปแลนด์ขยายตัวในอัตราร้อยละ 4.8 ต่ำกว่าอัตราร้อยละ 6.8 ในปี 2540 มาก รัฐบาลได้ใช้นโยบายทางการเงินที่เข้มงวด ทำให้เศรษฐกิจไม่ขยายตัวในระดับสูงและทำให้การบริโภคลดลง

สินค้าไทยที่นำเข้าโปแลนด์ ส่วนหนึ่งจะส่งต่อไปยังรัสเซียและประเทศในกลุ่มโซเวียตเดิม รัฐบาลโปแลนด์ได้เข้มงวดการข้ามชายแดนทางชายแดนตะวันออกเมื่อต้นปี 2541 ทำให้ผู้ค้ารัสเซียเข้าไปซื้อสินค้าในโปแลนด์ลดลง และต่อมาเมื่อรัฐบาลโปแลนด์ผ่อนคลายการเข้าประเทศลงบ้าง ผู้ค้ารัสเซียหวนกลับเข้าไปซื้อในโปแลนด์น้อยลงมาก ประกอบกับเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในรัสเซียส่งผลให้การส่งต่อไปยังประเทศในกลุ่มโซเวียตลดลงมาก การนำเข้าโปแลนด์ก็ลดลงด้วย โดยเฉพาะสินค้าเสื้อผ้าและเครื่องใช้ในบ้าน

สินค้าที่มีคู่แข่งทางขยายตลาด

- เสื้อผ้า/สิ่งทอ โดยเฉพาะเส้นด้าย เส้นใยสังเคราะห์ และผ้าฝ้าย
- คอมพิวเตอร์/อุปกรณ์
- อาหารกระป๋องและผลไม้กระป๋อง
- ยานยนต์/ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ (การนำเข้าจากไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก)
- สินค้าเกษตร-ข้าว เมล็ดกาแฟ ยาง ฯลฯ
- รองเท้า/เครื่องหนังและชิ้นส่วน
- เครื่องใช้ไฟฟ้า-วิดีโอ เครื่องเสียง ฯลฯ

หมายเหตุ : สินค้านำเข้ารวมที่สำคัญอันดับ 2 ของโปแลนด์คือ รถยนต์และชิ้นส่วน ปัจจุบันโปแลนด์ได้มีการลดอัตราภาษีนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูป และชิ้นส่วน โดยเฉพาะชิ้นส่วนและอุปกรณ์ โปแลนด์มีนโยบายที่จะไม่เก็บภาษีหรือเก็บในอัตราต่ำสุด เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในประเทศ เพื่อทำการบริโภคภายในประเทศและส่งออกไปขายยังตลาดอื่นต่อไป

สินค้าส่งออกสำคัญของไทยยังต้องเสียอากรขาเข้าสูง

• ผักและผลไม้กระป๋อง	ภาษีนำเข้าร้อยละ	35
• กุ้งแช่แข็ง	ภาษีนำเข้าร้อยละ	21
• เสื้อผ้า	ภาษีนำเข้าร้อยละ	21.4
• รองเท้า	ภาษีนำเข้าร้อยละ	12-17
• เครื่องใช้เดินทาง	ภาษีนำเข้าร้อยละ	21.4
• เครื่องประดับด้วยโลหะมีค่า	ภาษีนำเข้าร้อยละ	25.0

การลดภาษีศุลกากรของโปแลนด์ตามความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่ม EU กลุ่ม CEFTA และลิชัวเนีย ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงมากต่อความสามารถแข่งขันของสินค้าไทยกับสินค้าจากต่างประเทศดังกล่าวในตลาดโปแลนด์

ศุลกากรเข้มงวดตรวจสอบราคานำเข้าสินค้าราคาต่ำจากเอเชียและตุรกี ทำให้การผ่านพิธีการนำเข้าล่าช้า

มาตรการทางภาษีและมิใช่ภาษี

ภาษีศุลกากร

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 อัตราภาษีศุลกากรได้ลดลงจากอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.55 มาเหลือเฉลี่ยร้อยละ 3.78 โปแลนด์มีอัตราภาษีศุลกากรหลายอัตรา เช่น อัตราพิเศษสำหรับประเทศสมาชิก WTO ประเทศกำลังพัฒนา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และประเทศที่มีความตกลงพิเศษ เช่น EU CEFTA ลิชัวเนีย เอสโตเนีย เป็นต้น ส่วนจีน ใต้หวัน รัสเซีย และประเทศในกลุ่มโซเวียตเดิม แม้ว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิก WTO แต่มีความตกลงการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) กับโปแลนด์จึงได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าด้วย

โปแลนด์ให้สิทธิพิเศษทางการค้า (GSP) แก่ประเทศที่มีรายได้ประชาชาติต่อหัวน้อยกว่าโปแลนด์ รวมทั้งประเทศไทย เป็นส่วนลดร้อยละ 20 ของอัตราปกติ

สินค้าบางชนิดมีโควตานำเข้า ไม่เสียอากรขาเข้า ซึ่งมีทั้งโควตาให้แก่บางประเทศ เช่น รถยนต์จาก EU และโควตานำเข้าเพื่อช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะ เช่น สินค้าชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์

มาตรการที่มีใช้ด้านภาษี

สินค้าที่ทำการค้าได้เฉพาะผู้ได้รับอนุญาต (License)

ได้แก่ น้ำมัน แร่ แอลกอฮอล์ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ชิ้นส่วนประกอบรถยนต์ และสินค้าเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะ เช่น สินค้าสำหรับทหารและตำรวจ อาวุธยุทโธปกรณ์ ระเบิด สารกัมมันตภาพรังสีและอุปกรณ์

สินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้า (Permit)

ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม เบียร์ ไวน์ บุหรี่ เป็นต้น

พิธีการศุลกากร

ในปี 2540 ไปแลนด์ได้ออกกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ ซึ่งวางแนวทางพิธีการศุลกากรให้มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมมากขึ้น

เอกสาร

ไปแลนด์ใช้ระบบ SAD (Single Administration Document) ในการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งมีเอกสารสำคัญประกอบด้วย แบบฟอร์ม SAD บัญชีรายการสินค้า (Invoice) และหนังสือรับรองอื่นๆ ภายใต้ระบบ SAD ประเทศภาคีจะยอมรับแบบฟอร์ม SAD ของกันและกัน ซึ่งทำให้การส่งสินค้านี้ระหว่างกันมีความสะดวก ใช้เวลาน้อยลง ทั้งนี้ไปแลนด์ ยังการีเชก และสะโลวะเกียต่างก็เป็นภาคี SAD Convention

หลักเกณฑ์ที่ใช้ประเมินอากร

ไปแลนด์ได้ลงนามใน Customs Valuation Code ของภาคี และบัญญัติไว้ในกฎหมายศุลกากร การประเมินอากรจะประเมินจากสภาพสินค้าและมูลค่า CIF ณ วันที่นำเข้า

ใบอนุญาตนำเข้า

การนำเข้าสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้า โดยทั่วไปต้องขอต่อกรมควบคุมการค้า กระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องยื่นขออนุญาตไม่ช้ากว่า 30 วันก่อนที่สินค้าจะผ่านพิธีการศุลกากร สำหรับกระทรวงอื่นๆ ที่มีอำนาจพิเศษในการอนุญาตเกี่ยวกับสินค้าเฉพาะประเภท เช่น ยาสูบ สัตว์มีชีวิตและสัตว์บางชนิด เป็นต้น

สิทธิการนำเข้าชั่วคราว

สินค้านำเข้าที่ส่งกลับออกไปภายใน 12 เดือน จะได้รับการคืนภาษีนำเข้าโดยหากส่งกลับออกไปภายใน 6 เดือนได้รับคืนเต็มจำนวน แต่หากเกิน 6 เดือนจะได้รับคืนครึ่งหนึ่ง

สินค้าที่ห้ามนำเข้า

ได้แก่ รถแข่งและรถตุ้มเก้าที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป รถบรรทุกที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป และยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ 2 จังหวะ

การจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้า

ภายหลังเข้าเป็นสมาชิก WTO ไปแลนด์ทอยยกเลิกมาตรการจำกัดปริมาณนำเข้าสินค้า แต่ยังมีระบบโควตาภาษี ซึ่งมีผลเป็นการควบคุมปริมาณการนำเข้า สินค้าที่ส่งผลต่อไทย ได้แก่ เนื้อไก่

ข้อกำหนดพิเศษในการนำเข้า

ไม่มีข้อกำหนดพิเศษในการนำเข้า

การควบคุมการจัดซื้อของหน่วยงานรัฐ

การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐเป็นไปตามกฎหมายซึ่งใช้บังคับตั้งแต่ปี 2538 การจัดซื้อจัดจ้างเกิน 20,000 ECU ต้องมีการประกาศอย่างเป็นทางการ การจัดซื้อจัดจ้างต่ำกว่า 20,000 ECU จะประกาศในสื่อท้องถิ่นได้

กฎหมายจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ให้สิทธิประโยชน์ส่วนต่างราคาร้อยละ 20 แก่ผู้ประกอบการในประเทศ บริษัทที่ร่วมลงทุนโดยต่างชาติในไปแลนด์ก็อาจจัดเป็นผู้ประมูลในประเทศได้ นอกจากนี้ การจัดซื้อจัดจ้างกำหนดให้ใช้ผลผลิตหรือบริการในประเทศอย่างน้อยร้อยละ 50

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถทำได้ทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัด ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดอัตราซื้อขายได้ไม่เกิน +/-10% ของอัตราเงินชลอตติที่กำหนดผูกกับค่าเงินเหรียญสหรัฐ 45% เงินยูโร 55% โดยตั้งแต่ปี 2542 ธนาคารแห่งชาติไปแลนด์มีนโยบายปล่อยให้ค่ากลางเงินชลอตติลดลงอย่างเสรีในอัตราเดือนละ 0.5% และอาจแทรกแซงตลาดได้ตามความเหมาะสม

การควบคุมตรวจสอบมาตรฐานและสุขอนามัยสินค้า

ไปแลนด์มีข้อกำหนดในการควบคุมมาตรฐานและสุขอนามัยสินค้าอาหารที่นำเข้า ก่อนข้างเข้มงวดตามแนวทางของสหภาพยุโรป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าอาหาร ได้แก่

- สำนักงานหรือด่านศุลกากร
- กระทรวงเศรษฐกิจ โดยสำนักงานตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานสินค้ากลาง (CIS) จะทำการสุ่มตัวอย่างตรวจสอบและออกหนังสือรับรอง เพื่อผ่านพิธีการศุลกากร และตรวจปล่อยสินค้าเข้าไปแลนด์

- กระทรวงเกษตรและอาหาร โดยกรมสุขอนามัยสัตว์ จะตรวจสอบหาเชื้อโรคและสิ่งปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์สัตว์ที่นำเข้า

- กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม โดยสำนักงานตรวจสอบอาหารเพื่อการบริโภค (SANEPID) จะตรวจสอบอาหารเพื่อการบริโภค เช่น ตรวจสอบสารเคมีตกค้างในอาหาร เป็นต้น เพื่ออนุญาตให้วางจำหน่ายในตลาด

สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม กฎหมายมาตรฐานสินค้ากำหนดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องมีมาตรฐานตามที่กำหนด กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมจะประกาศว่าสินค้าใดต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานทั่วไป (Polish Standard : PN) และมาตรฐานเฉพาะสินค้า (Sector Standard : BN) และต้องมีเครื่องหมายรับรองความปลอดภัย "B" ประทับบนสินค้าด้วย ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบตัวอย่างสินค้าก่อน โดยครอบคลุมสินค้าประมาณ 1,400 ชนิด เช่น เหล็กสำหรับรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า รถจักรยาน นุ่น ยาระดม และอื่นๆ ทั้งนี้ระบบการตรวจสอบไม่แน่นอนและอาจใช้เวลา 1 เดือน ไปจนถึง 2-5 ปี ในกรณีของเล่นต้องได้รับความเห็นจากสถาบันแม่และเด็กด้วย อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาพิจารณาตรวจสอบดังกล่าวมีผลเป็นการทั่วไป ไม่เฉพาะสินค้านำเข้า

ข้อกำหนดในการปิดฉลากและเครื่องหมายการค้า

สินค้าสำหรับผู้บริโภคต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าเป็นภาษาโปลิช สินค้าอาหารต้องระบุส่วนประกอบและวันที่ควรบริโภค ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต และน้ำหนัก สินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรฐานทั่วไป (Polish Standard : PN) และมาตรฐานเฉพาะสินค้า (Sector Standard : BN) ต้องมีเครื่องหมายรับรองความปลอดภัย "B" ประทับบนสินค้าด้วย ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบตัวอย่างสินค้าก่อน

การเดินทางเข้าประเทศ

สายการบินระหว่างประเทศจะไปลงที่สนามบิน Okęcie ที่กรุงวอร์ซอ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้มีไปลงที่เมือง Krakow ทางใต้ และเมือง Gdansk ทางเหนือด้วย

มีสายการบิน LOT Polish Airlines เพียงสายเดียวที่บินตรงระหว่างกรุงเทพฯ กับ
กรุงวอร์ซอ สัปดาห์ละ 1-3 เที่ยวบิน ขึ้นอยู่กับฤดูกาล

คนไทยเดินทางเข้าประเทศโปแลนด์ต้องมีวีซ่า การนำเงินตราต่างประเทศเกิน
20,000 ECU เข้าออกประเทศโปแลนด์ ต้องได้รับอนุญาต โดยกรอบบแบบฟอร์มแจ้งปริมาณ
เงินตราต่างประเทศที่นำเข้า มิฉะนั้นในการนำกลับออกนอกประเทศอาจถูกปรับได้

สู่ทางการส่งออก

กลยุทธ์การเข้าสู่ตลาด

การรุกเข้าตลาดโปแลนด์โดยไม่มี การปล่อยสินเชื่อคงเป็นไปได้ยาก โดยทั่วไปผู้นำ
มักเข้าจะขอต่อรองระยะเวลาชำระเงินภายหลังรับสินค้าประมาณ 60-90 วัน ทั้งนี้ เนื่องจาก
โปแลนด์เพิ่งจะเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจมาเป็นระบบการตลาดเพียงประมาณ 10 ปี ธุรกิจเพิ่ง
จะตั้งต้นของโปแลนด์เติบโตขึ้นจากทุนรอนที่จำกัด จำเป็นต้องหมุนเงินด้วยความระมัดระวัง
และไม่มีเงินทุนพอที่จะนำเข้าสินค้าโดยวิธีเปิด L/C ซึ่งค่าใช้จ่ายสูง การนำเข้าสินค้าจาก
เยอรมันคิดเป็นประมาณร้อยละ 26 ของมูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศ สาเหตุสำคัญ
ประการหนึ่งมาจากข้อได้เปรียบของความเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ที่สามารถปล่อยสินเชื่อ
และติดตามเรียกเก็บเงินได้คล่องตัวกว่า

การค้ายังตัดผู้นำเข้าตรงไปสู่ตลาดในประเทศยาก โปแลนด์เป็นประเทศที่มีการ
กระจายของประชากรไปตามเมืองใหญ่ต่างๆ หลายเมือง สภาพถนนยังไม่ดี ไฮเปอร์มาร์เก็ต
เป็นทางเลือกใหม่ของผู้บริโภคและเป็นช่องทางการกระจายสินค้าใหม่ ซึ่งแม้ว่าไฮเปอร์มาร์-
เก็ตจะเพิ่งก่อตั้ง แต่ก็มีแนวโน้มขยายตัวเร็ว และผู้บริโภคหันมาซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคใน
ไฮเปอร์มาร์เก็ตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไฮเปอร์มาร์เก็ตพอใจซื้อสินค้านำเข้าราคาต่ำตรงจากผู้นำเข้า และ
สั่งซื้อคราวละไม่มาก ต้องต้องได้รับสินค้าทันทีโดยไม่มีปัญหาด้านการชำระเงิน ผู้ส่งออกไทย
อาจพิจารณาการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าโดยตั้งเป้าหมายกระจายสินค้าให้แก่ไฮเปอร์มาร์เก็ต
ในโปแลนด์

ผู้ส่งออกไทยอาจใช้ประโยชน์จากงานแสดงสินค้าในโปแลนด์ เพื่อทำความเข้าใจ
กับแนวโน้มตลาด และนำสินค้าและบริษัทต่อผู้นำเข้าที่เข้าร่วมแสดงสินค้าในงาน กิจกรรม
งานแสดงสินค้าขยายตัวมากในโปแลนด์ ผู้ผลิตและนำเข้าในโปแลนด์ใช้งานแสดงสินค้าใน
การหาลูกค้าเพิ่มเติม

การดำเนินการนำเข้าหรือเปิดกิจการในไปแลนด์ต้องใช้ความชำนาญในการติดต่อหน่วยงานทางราชการไปแลนด์ของสำนักงานนายความ หรือผู้นำเข้าไปแลนด์ หรือผู้นำเข้าชาติอื่นที่ตั้งกิจการในไปแลนด์มานาน สำนักงานนายความและผู้นำเข้าเหล่านี้จะรู้แนวทางการผ่อนคลายความเข้มงวดของทางการในการตรวจสอบต่าง ๆ

รสนิยมความต้องการสินค้า พฤติกรรมผู้บริโภค

ตั้งแต่ปี 2535 เศรษฐกิจของไปแลนด์มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (ร้อยละ 4-6.5) นับว่ามีอัตราสูงที่สุดในภูมิภาค จากภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้นดังกล่าว ประชาชนผู้บริโภคมีรายได้สูงขึ้น จึงได้ซื้อหาสินค้าต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น อีกส่วนหนึ่งเป็นการทดแทนจากภาวะการขาดแคลนสินค้า ซึ่งประสบมากกว่า 40 ปีในระบบการปกครองเดิม นับเป็นตลาดที่มีศักยภาพสูงทั้งด้านการนำเข้าและลงทุน

สินค้าไทยไม่สามารถแข่งขันในตลาดระดับบนซึ่งชาวไปแลนด์นิยมสินค้าแบรนด์เนมจากยุโรปตะวันตก สินค้าไทยจึงอยู่ในตลาดระดับกลางค่อนข้างต่ำ ซึ่งการตัดสินใจซื้อให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านราคามาก สินค้าไทยประสบกับการแข่งขันมากทั้งกับสินค้าจากผู้ผลิตในไปแลนด์ซึ่งร่วมลงทุนกับต่างชาติ และกับสินค้าจากประเทศที่มีค่าแรงต่ำ เช่น จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม และประเทศในยุโรปตะวันออก ฯลฯ รวมทั้งสินค้าจากประเทศที่มีข้อตกลงลดอากรขาเข้ากับไปแลนด์ เช่น สหภาพยุโรป เซก อิสราเอล ส่วนสินค้าไทยที่ต้องมีบริการหลังการขายยังมีปัญหาการเข้าตลาดไปแลนด์มากเนื่องจากค่านิยมเกี่ยวกับคุณภาพสินค้าไทยค่อนข้างต่ำ ระยะทางที่ห่างไกลระหว่างไปแลนด์กับประเทศไทยทำให้ผู้นำเข้าไม่มั่นใจในบริการหลังการขาย

ช่องทางการจำหน่าย

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2532 การกระจายสินค้าทั้งหมดดำเนินการโดยรัฐวิสาหกิจ ภายหลังปี 2532 ได้มีการปล่อยให้เอกชนทำการค้า การค้าปลีกขยายตัวอย่างมาก รัฐบาลพยายามแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ไปแลนด์เป็นประเทศที่มีการกระจายของประชากรไปตามเมืองใหญ่ต่างๆ หลายเมือง สภาพถนนยังไม่ดี ร้านค้าปลีกมีจำนวนนับแสนร้านทั่วไปแลนด์ เป็นร้านขนาดเล็กตั้งอยู่ทั่วทุกมุมถนนรวมทั้งที่รวมกลุ่มอยู่ตาม BAZAAR ร้านค้าปลีกเหล่านี้ขายสินค้าหลากหลาย ทำให้การกระจายสินค้าค่อนข้างลำบากและซับซ้อน ยากที่ผู้นำเข้าจะสร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าเองลงไปถึงร้านค้าปลีก สินค้าจะเดินทางจากผู้นำเข้าไปยังผู้ค้าปลีกโดยทั่วไปต้องผ่านทางผู้ค้าส่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเรียกเก็บเงินต้องใช้เวลาอย่างน้อย 3-6 สัปดาห์

ไปแลนด์เพิ่งมีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาได้แก่ HIT, REAL (METRO) ของเยอรมัน BILLA ของออสเตรีย LeClerc, Auchan, Geant, Carrefour ของฝรั่งเศส และ Tesco ของอังกฤษ ซึ่งได้รับความนิยมมากและขยายกิจการอย่างรวดเร็ว ร้านค้าขนาดใหญ่เหล่านี้ซื้อตรงจากผู้นำเข้าในราคาต่ำ สามารถตั้งราคาขายต่ำกว่าร้านค้าปลีกส่วนศูนย์การค้า Shopping Mall ยังมีจำนวนน้อย

เทคนิคการเจรจาการค้า

ราคายังเป็นปัจจัยหลักในการตกลงการค้า ผู้ค้าไปแลนด์บริหารเงินทุนอย่างระมัดระวังมาก มักจะไม่ตอบหนังสือหากไม่มีการเสนอราคา และแม้ว่าจะเสนอราคา แต่หากราคาเสนอขายไม่ดีพอก็จะไม่ตอบเช่นกัน แต่หากราคาและรูปแบบสินค้าเป็นที่สนใจและต้องการแล้ว ผู้นำเข้าก็พร้อมที่จะเดินทางไปพบผู้ส่งออก ซึ่งแสดงว่าโอกาสการขายของผู้ส่งออกก็จะมีมาก

ผู้ส่งออกไทยต้องระมัดระวังการตกลงส่งสินค้าโดยวิธีรับเงินมัดจำบางส่วน ซึ่งค่อนข้างเสี่ยงและไม่ดีหลักประกันใดๆ ควรตรวจสอบฐานะผู้ซื้อก่อน และให้ธนาคารในไปแลนด์ช่วยค้ำประกันการชำระเงินในกรณีที่ต้องปล่อยสินเชื่อ

ผู้ส่งออกไทยต้องเตรียมการเจรจาเกี่ยวกับเครดิตการค้า ผู้ค้านำเข้าในไปแลนด์มีปัญหาการหมุนเวียนเงินทุนซึ่งมีจำกัด ประกอบกับระบบธนาคารในไปแลนด์ไม่ทันสมัย อัตราดอกเบี้ยสูง ธนาคารจะเรียกให้ลูกค้าวางเงินค้ำประกันสูงในการเปิดวงเงินเครดิต ผู้นำเข้าโดยเฉพาะรายย่อยจึงแทบไม่รู้จักรหัสการค้าสินค้าโดยวิธีเปิด L/C เลย นอกจากนี้การไม่เปิด L/C มีสาเหตุมาจากความต้องการหลบเลี่ยงภาษีด้วยการชำระสินค้าโดยทั่วไป ผู้นำเข้าจึงมักขอเครดิตจากผู้ส่งออกและใช้วิธีชำระเงินสดหรือโอนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนก่อนได้รับมอบสินค้า ผู้ส่งออกไทยควรตรวจสอบฐานะการเงินของผู้ซื้ออย่างรอบคอบ

การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในไปแลนด์นับว่าเป็นกลยุทธ์ที่ได้ผลดีและกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในไปแลนด์ ซึ่งในงานแสดงสินค้านานาชาติเฉพาะด้านของไปแลนด์จะมีผู้นำเข้าเดินทางมาติดต่อกับผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก เมืองที่สำคัญด้านการจัดงานแสดงสินค้าในไปแลนด์ Poznon ซึ่งกรมฯ ได้เข้าร่วมงานแสดงสินค้าด้านเสื้อผ้าสิ่งทอ คืองาน Poznon Fashion Week ในปี 2542

ที่อยู่สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงวอร์ซอ ประเทศโปแลนด์

Office of Commercial Affairs,

Royal Thai Embassy

Natpoll Business Center

U.I. Migdalowa 4, m 25 0

Warsaw

REPUBLIC OF POLAND

TEL : (001) 4822-645-1210, 645 1230

FAX : (001) 4822-645 1250

E-mail : thalcom@pcrytnct.pl

งานแสดงสินค้าที่สำคัญในโปแลนด์

ชื่องาน : Poznan Fashion Week

สินค้า : เสื้อผ้า/สิ่งทอ เพอร์ รองเท้า เครื่องหนัง เครื่องสำอาง เครื่อง
ประดับ นาฬิกา

ระยะเวลา : จัดปีละ 2 ครั้ง
ครั้งแรก มีนาคม
ครั้งที่สอง สิงหาคม-กันยายน

สถานที่จัด : อาคารแสดงสินค้า ณ เมือง Poznan

พื้นที่จัดงาน : 27,248 ตรม. (จากต่างประเทศ 2,914 ตรม.)

ผู้จัดงาน : Poznan International Fair

Glogowska 14

60-734 Poznan

Poland

Tel : ++061/8692592

Fax : ++061/8665827

E-mail : MTP@pol.pl

เชิงอรรถ

¹Daniels, John D. Radebaugh. Lee H. 2001. International Business : environments and operations. 9th ed. New Jersey : Prentice-Hall. P 4.

²Ibid., p 17-19

³พีระพงษ์ กิติเวชโกศาวัฒน์ การสร้างตราผลิตภัณฑ์ในตลาดต่างประเทศ. เอกสารประกอบการฝึกอบรม ความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจส่งออก. กรมส่งเสริมการส่งออก. กระทรวงพาณิชย์. หน้า 18

⁴Daniels, John D. Radebaugh. Lee H. (อ้างจากอภิรัฐ ตั้งกระจ่าง หน้า 75-77)

⁵Ibid. P 117

⁶พรชัย ชุนหจินดา. การบริหารการเงินระหว่างประเทศ , 2546 โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ หน้า 467-469

⁷อ้างแล้วในข้อ 6 หน้า 45

⁸อ้างแล้วในข้อ 6 หน้า 51

⁹นิวัฒน์ จินันทุยา "เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาธุรกิจระหว่างประเทศกับสิ่งแวดล้อม" (อัดสำเนา) หน้า 75

¹⁰โครงการวิชาบูรณาการหมวดศึกษาทั่วไป. สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542 หน้า 38-39

¹¹อ้างแล้วในข้อ 9 หน้า 126-128

¹²อ้างแล้วในข้อ 9 หน้า 130-133

¹³ปาร์กน้ำ ทางเลือกสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน หนังสือเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ หน้า 181

¹⁴อ้างแล้วใน 13

¹⁵อ้างแล้วในข้อ 9 หน้า 1

¹⁶อ้างแล้วในข้อ 9 หน้า 26-42

¹⁷ราเชนทร์ บุญนิตดา. วารสารกรมประชาสัมพันธ์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 12.

¹⁸กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ไทยกับเขตการค้าเสรี หน้า 2

¹⁹อ้างแล้วในข้อ 20 หน้า 3

²⁰วารสารการค้าโลก ปีที่1 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546) หน้า 27-29

²¹บรรยงค์ โตเจริญ. เอกสารประกอบการเรียนวิชา ปัญหาทางธุรกิจและสังคม (BA 811) หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²²เอกสารการสัมมนา เรื่อง "จริยธรรมกับการทำธุรกิจ" โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (29 สิงหาคม 2535) หน้า 26-31

²³เอกสารประกอบการทัศนศึกษาดูงานนักศึกษา MBA ภาคพิเศษ รุ่นที่ 10 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ. บริษัทแอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี (วันที่ 18-19 มกราคม 2546)

²⁴กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. ไทยกับเขตการค้าเสรีอาเซียน. กระทรวงพาณิชย์ (ภาคผนวก 1)

²⁵กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. คู่มือตลาดไปแลนด์. กระทรวงพาณิชย์, ม.ป.ป.

บรรณานุกรม

- กัตัญญ หิรัญญสมบุรณ์. 2543. การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : งานตำราและเอกสารการพิมพ์ คณะเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ 2546. ไทยกับเขตการค้าเสรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- _____. 2546. สถานะความคืบหน้าการจัดทำเขตการค้าเสรีของไทย. กระทรวงพาณิชย์. กรุงเทพฯ.
- _____. ไทยกับเขตการค้าเสรีโครงการวิชาการ. สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิต หมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วารสารการค้าโลก ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2546)
- _____. ไทยกับเขตการค้าเสรีอาเซียน กระทรวงพาณิชย์ กรุงเทพฯ วารสารการค้าโลก. ไทยกับเขตการค้าเสรี. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ 2546.
- _____. เอกสารการสัมมนา เรื่อง เขตการค้าเสรี : ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการค้าระหว่างประเทศ (22 มกราคม 2546) ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ.
- คณะเศรษฐศาสตร์. 2545. โครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทย ในการจัดทำเขตการค้าเสรี. โครงการพัฒนา CAMGEM จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอ กรมเศรษฐกิจพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์.
- โครงการวิชาการหมวดศึกษาทั่วไป. สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- จุฬา เทียนไทย และคณะ. เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา GB 710 (การจัดการเชิงกลยุทธ์). หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร. รุ่นที่ 3 คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ฐานา ถิ่นไพศาล. 2542. การเงินระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : บริษัทซีทีฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. กิตติกรรมคุณส่งออกและลงทุน เล่ม 1-5. กรุงเทพฯ : 2540-2545
- นิวัฒน์ จินันทุยา. "เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาธุรกิจระหว่างประเทศกับสิ่งแวดล้อม" อัดสำเนา.
- บรรพต วีระสัย. 2543. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บรรยงค์ โตเจริญ. เอกสารประกอบการเรียนวิชา ปัญหาทางธุรกิจและสังคม (BA 611) หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประโชค ชุมพล. 2538. การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. สำนักพิมพ์ผู้จัดการ. กรุงเทพฯ.
- ปาร์กน้ำ ทางเลือกสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน หนังสือเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ.
- พรชัย ชุนหจินดา "การบริหารการเงิน ระหว่างประเทศ หน้า 51, 2546 โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ.
- พรนพ พุกกะพันธุ์ และประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. 2545 . จริยธรรมกับการประกอบธุรกิจยุคใหม่. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2540. การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง.
- ราเชนทร์ บุญนิตดา. วารสารกรมประชาสัมพันธ์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 12.
- วารสารภาษี บัญชีและกฎหมายธุรกิจ. 2543. AFTA เวทีการค้าโลกไร้พรมแดน. กรุงเทพฯ : หจก.โรงพิมพ์ ชวนพิมพ์.
- ศิริพันธ์ ถาวรทิววงศ์. 2545. ประชากรศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์. 2544. โครงการศึกษาวิจัยเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการเจรจาเปิดเสรีทางการค้า. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 2544.
- สถาบันฝึกอบรมการค้าระหว่างประเทศ. 2544. เอกสารประกอบการฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจส่งออก. กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. กระทรวงพาณิชย์.

- สำนักบริการการค้าระหว่างประเทศ. หนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า. กรมการค้าต่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์. (เอกสารแนบพับ).
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. 2543. พฤติกรรมผู้บริโภค. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง. 2543. ธุรกิจระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์ จำกัด.
เอกสารการสัมมนา เรื่อง จริยธรรมกับการทำธุรกิจ โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (29 สิงหาคม 2535).
- เอกสารประกอบการทัศนศึกษาตุนานนักศึกษา MBA ภาคพิเศษ รุ่นที่ 10 คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ. บริษัทแอ็ดวานซ์ อะโกร จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี (วันที่
18-19 มกราคม 2546).
- เอกสารประกอบคำบรรยาย GB 725 (ประเด็นปัญหาทางการเงิน) หลักสูตรมหาบัณฑิต MBA.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ASIA - PACIFIC PERSPECTIVES. ENERGY FOR THE FUTURE. (July .2003) p 9.
Czinkota, Michael R., Ronkainen, Ilkka., Moffett H. International Business. 4th Edition.
Fort Worth : The Dryden Press, 1996.
- Daniels, John D. Radebaugh. Lee H. 2001. International Business: environments and
operations. 9th ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Kotler, Philip. 1991. Marketing Management. Seventh edition, Prentice-Hall. International
Editions.
- Michael, R Czinkota. 1996. Global Marketing. The Dryden Pres.

พิมพ์ที่... สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University Press.